ANATOMIAE, HOC EST, CORPORIS humani dissectionis pars prior, in qua singula quæ ad Caput spectant recensentur membra, atq; singulæ partes, singulis suis ad uiuum commodissimè expressis figuris, deliniantur. Omnia recens nata.

PER IO. DRYANDRVM
Medicum & Mathematicum.

ITEM

Anatomia { Porci, ex traditione Cophonis.
Anatomia { Infantis, ex Gabriele de Zerbis.

Marpurgi apud Eucharium Ceruicornum,
Anno 1537 mense Junio.

RECTOR ACADEMIAE MARPVRGENſis, rerum Medicarum ſtudioſo, S. D. P.

CLemētiſſimus illuſtriſſimuſq́ꝫ Heſſiæ Princeps Philippus, quo eſt incredibili in Academiā ſuam Marpurgeñ affectus amore, præter reliqua felicitatis bona, quibus indies hanc nouam ſuam ſcholam exornat, hoc nuper ultrò adiecit, autoritateq́ꝫ regia interpoſita, ratum eſſe uoluit, ut quotannis poſthac, in medicæ profeſſionis uſum, receptis ad hanc rem è carcere uel cruce perditorū corporibus, publicè ſemel aut bis, Anatomiā exhibeatur. Qua autoritate fretus, ſuperiori anno binas Anatomias alteram Calendis Iunij, Anno XXXV. alterā Martij Calen. Anni XXXVI. ut eſt in hoc genere ſtudiorū, nō mediocriter exercitatus Ioannes Dryander, Medicinæ apud nos profeſſor ordinarius, non infeliciter hic publicè celebrauit. Idemq́ꝫ in poſterum maiori cum diligentia, tum accurata magis demonſtratione, ſeſe facturum pollicetur, modo ſint, quibus hoc ſuum ſtudium, atq́ꝫ artis medicinæ non contemnendus fructus, quoquo modo probari queat. Idq́ꝫ ſtudioſe lector, tibi, ob id maximè indicādum putaui, ut aliquando medicæ rei, hunc ampliſſimum fructum cōmunem nobiſcum habere queas, quod hactenus, maiori an dicam Medicorum dedecore, an periculoſiori, etiam ægrotantium malo Germania reiecerit neſcio. Anatomiæ ſyncerum ſtudium, nos honoratiori loco apud nos recipiendum, adeoq́ꝫ priſtino ſuo nitori reſtituendum, duximus. Hinc eſt, quod à Dryandro, Anatomiæ Capitis humani, icones quas inter diſſecandum nuper per picturæ lineamenta ad uiuum, rectiſſimè exceperat, in ſtudioſorū uſum ut diuulgaret, impetrauimus. Quas ſi placere uiderimus dabimus operam, ut uniuerſi corporis humani, ſingulæ partes, ſingulis ſuis picturis, quàm re-

ctissime à Dryandro expressæ, in lucem tandem prodeant. Interim tam picturis, quàm figuris Anatomicis, humanum Caput optimè exprimentibus, adeoq; nostra opera & beneuolentia liberalius fruere, atq; Vale felix.
Datæ Marpurgi &c.

CLARISSIMO ORNATISSIMOQVE uiro illustriss. Hessiæ Principis Cancellario D. Ioanni Ficino, Domino atq; patrono suo obseruantissimo.

S. D. P.

FAcit illa tua in prouehēdis bonarum literarum studijs, nunquam laudata satis liberalitas Cancellarie, ornatissime, ut agminatim te docti suspiciant, colant atq; uenerentur, quasiq; deo tutelari tibi supplicent. Suos proinde literarum fœtus, si quos produxerint, tibi educandos, tibi prouehendos, non inuiti committant. Eadem ego ratione ductus, quæ, inter dissecandum nuper in humani Capitis Anatomiam ad uiuum typis atque figuris exceperam, tibi ob id maximè nuncupanda putaui, quò te protectore, nostra liberius prodire queāt. Boni itaq; hūc nostrum qualemcunq; laborem consule, atq; uale rectissimè.
Marpurgi.

H. T. Deditissimus.
Io. Dryander Medicus.

AD LECTOREM CANDIDVM
Reinhardus Hadamarius.

SOla figurarum quia perfectissima, complet
Vndique se numeris orbiculata suis.
Ergo Creatoris uoluit diuina potestas,
Vt nostri capitis forma rotunda foret.
Vt globus est igitur, quod continet omnia cælum:
Sphærula sic caput est, dogma quod omne capit.
Ardua sunt illic summi palatia regis:
Hic sedem ratio pars deitatis habet.
Non potes æthercam rimari terreus aulam:
Illius effigiem sed penetrare caput.
Alta nimis fugiunt humanam cælica mentem,
At simili possunt re magis illa capi.
Si gestis ergo regnum spectabile, miri
Et lustrare cupis nobile plasma fabri.
Sume librum clari, radio pollente Dryandri
Descriptum, studijs prosit ut ille bonis:
Intima cælestis dominæ penetralia cernes,
Et reliquam, leges cui dedit illa, domum.

B
C
A

IN PRAELECTIONEM MEDICAM ORATIO,

qua Anatomiæ necessarium studium commendatur, Marpurgi à Ioan. Dryandro in frequentissimo eius Academiæ consessu habita.

VIII Kalend. Nouemb.

ANNO

M. D. XXXVI.

IMpudens, perfrictæq; frontis essem homo, si in tã celebri, tot doctissimorum uirorum, consessu, hodie uerba facturus, non planè dicendi uiribus destituerer. Idq; maxime, dum mecũ reputo, quàm absolutæ eruditionis uiros, exquisitiq; iudicij censores me in hoc fungendi medicæ professionis munere, præcesserunt.

Nuper enim cum Academia hæc nostra bonis uti spero auibus, institui cœpit optimè ab optimo illustrissimoq; huius patriæ Principe, curatũ est, ut huc uiri eximij atq; eruditi, q, non tam literarum, quàm morum, & autoritatis commendatione, huic scholæ prodesse possint accerserentur.

Vidimus itaq;, non infelicem tanti conatus successum. Ex multis, quos hæc nostra schola egregiè doctos aluit, paucos, eosdemq; eorun-

dem mecum ſtudiorum medicinæ uidelicet ſtudioſos obiter ut hic referam non ſit moleſtum.

Adfuit ab initio, medicæ profeſſioni, non incommodè deſti natus. Euricius Cordus, is ut noſtis fuit præter artis poëticæ, præclaram eruditionem, in herbaria etiam, ut reliquam me‑dicinæ partem prætercam, miro iudicio præditus.

Succeſſit Cordo, medicarum rerum, non inferior cognitio ne, Ioannes Megobachus, eius uiri quanta in profitendo fuerit felicitas, multos ueſtrũ, nõ ſine fructu, pcepiſſe puto, tã inſignes itaq; eruditione uiros me cũ nup præceſſiſſe iterq́; mihi ineũ‑dum, commonſtraſſe cũ uideam, pauore penitus contremiſco horreoq́;, maximè q̃ tenuis & curta ſuppellex eruditionis mi hi ſit, cum hiſce uiris ſi conferar exploratum habeo.

Si itaq;, ea quam uos mihi falſò, ſed amiciſſimo tamẽ in me affectu errantes adeſſe putatis, ſit eruditio, felicem me omniũ putarem, qui tãto honore, primũ ab illuſtriſſimo patriæ Prin‑cipe, de hinc, à ueſtro omnium candore, ad hoc, Medicæ præ‑lectionis officiũ, dignus exiſtimatus ſim, qui huc conuocarer.

Verum, quæ eſt humanitas ueſtra, qui eſt animorum ueſtro rum candor, apud uos, de me, excuſationis loco, recipi ſpero, quod dici ſolet ἀρκεῖ δ' ἐν μεγάλοις τὸ καὶ θέλημα μόνον. Nos lati‑ne ſic: In magnis, uel uoluiſſe ſat eſt.

Idq́; ſaltem à uobis ſi impetrare queo, huius ſcholæ, ſcilicet commoda, me omnibus modis promouere conari, id, perſua dere in præſentiarum ſi poſſum, hodie, me ſatis declamandi of ficio, functũ eſſe putabo. Ad eaq́;, quæ hic pauliſper explicare conſtitui, de recto, ſcilicet, atq; commodo Medica aſſequendi compendio, atq; obiter de Anatomiæ uero & neceſſario uſu, uerba facturus accingor. Quæ dũ ego rudius & pingui quod dici ſolet Minerua abſoluere ſtudeo, patienter me queſo, di‑cturum, feratis.

Est singularum artium, certa assequendi præposita methodus, quam ni adhibeas, nihil rectum, nihil ordine percipies unquam. Qua docendi discendiq́ methodo, etsi nusquam non alibi, certe in re medica, omniū maxime opus habemus. Tot enī sunt in ea arte labyrinthi, tot angiportus, tot scopuli, quos ni dextro Mercurio & itineris ceu duce usus fueris, uitare, ne dicam superare, facile non sit. Hic ne quis rerum imperitior forte impingat, cauisse credo, uiros, sane prudentia summa præditos, qui tot congestis in rem medicam, isagogis, tot in arctum contractis compendijs, quæ prius, quæ posterius, sint discēda, præscripserunt.

Eius generis innumera dedit exempla Arabum illa, & nuper florida Barbarorū schola medica, pdiere hinc, uniuersales Auicennæ canones, adiectis ad hanc rem spectantibus, eiusdē autoris Fen aliquot. Post hunc librum, Ioannitij isagogæ non contemnendæ eruditionis sane liber, publice prælegi cœptus est. Et nostris, hoc est, latinis hominibus, tandem similia tentādi immo & absoluēdi, non defuit studium. Dedit nuper ut compendiosissimas ita utilissimas, discendi medica figuras, Ianus Cornarius. Et hunc sequutus Ioannes Fuschius, idem tractat argumentum, digesto tamen magis & lucidiori ordine.

Ad quorum uirorum præscripta, utinam studiosa rerum medicarum iuuentus, tam cœpti studij attemperasset institutū q̄ egregie neglexit hactenus, minus hoc seculo, turbatū iri, atq; turpissime confundi, studiorum quereremur ordinem.

Absolutis introductionum, ut ita dicam in re medica libris qui deinceps medico futuro euoluendi sint libri, diuersi diuersa sentiunt, & quod uetus habet prouerbium; Quot capita tot sunt & sensus.

Sunt qui artē medicam à diui Hyppocratis ut utilissimi ita obscurissimi longe autoris aphorismis, auspicari malint. Sunt

qui à Galeni, eruditissimo opere Arte parua initiari uelint. Et alij alijs. Hūc initiandi deferūt honorem. Per me liberum est, cuiq; suo docere atq; discere modo. Qui mihi medica assequē di commodior uideatur esse scopus, non incōmodum, hic recensuisse uidebor, quod plerosq; longe alio, q̄ quo ego dicturus sum modo, non sine studiorum incommodo & temporis iactura medica sectari uideam.

Inter ea rudimenta, quæ medicinæ cādidatum nullo modo præterire par est, præcipuum adeóq; primū sibi locum, Anatomiam (hoc est humani corporis per dissectiones cognitionem) sortiri puto, ut reliqua omnia siue priora siue posteriora statuas, nisi exactissimā Anatomiæ rationem adhibeas, frustra te laborare senties. Non immerito itaq;, totum medicinæ negotium Anatomiæ ceu basi incumbere uidetur, quod reliqua omnia absq; unius Anatomiæ cognitione, manca atq; nullius usus esse uideantur.

Ob id merito Anatomia, ad assequēdum medicinæ studiū, primas habere debet. Id dum, argumentis ita sese habere ostendam, breuibusq́; Anatomiæ artem, laudibus extulero, abutēdo uestra benignitate, paululum non sit molestum rogo.

Principio, si ex fine, cōmodíq; gratia singula institui debeāt, quantū Anatomia humanæ uitæ cōferat, perpendi uelim. Philosophandi enim totum negotium, ex corporis humani structura, ceu radice fertilissima, depēdere uidetur. Hominis enim causa quæcūq; hic inferior habet mundus, à Deo omnia esse creāta, quis neget? Creatis autem, recte ne, an secus utaris, ubi domini creatorū, hoc est, hominis naturam ignoraueris, qui fieri potest ut noscas? Adeo ut plerūq; uenenum pro antidoto, ignorans rerum temperamentum sumas.

Ad noscendam autem hominis naturam quā hic temperamentum uoco, æque mihi errare uidetur is, qui domus ne pro

be constructa sit, à forma quæ oculis exterius occurrit,atque non potius ex singulis quibusq; partibus,quibus domus constat,deprehēdere conatur. Sic nec unq̄,quod hominis temperamentum,quæ natura, qui rerum ordo, nosce potes,nisi singulas,etiam minutissimas, ex quibus humanum corpus constat, perquisitas habueris partes.

Perquirendi autem modum, unica & præcipua ars tradit Anatomiæ,ut mihi non frustra,medicorū omnium,post Hyppocratem,princeps Galenus,tot æditis in re medica libris,acutior nullibi,uigillantior nusq̄,quàm in referendis,quæ ad Anatomicū spectant negotium fuisse uideatur. De Anatomicis aggressibus nouem reliquit libros: De usu partium,eiusdem argumenti, doctissimorum manibus septendecim teruntur uolumina,ad hos,quibus ea quæ hic refero,minus fidem faciunt remitto.

Res optime tū cōseruari,si suo loco,suo tempore,suo modo adhibeātur,non frustra olim putatum est. Hoc quid aliud? q̄ si ad temperamenti cuiusq; rationem, singula singulis adhibeātur,tum probe quæq; ualebunt, atq; munia sua perficiunt necesse est. Ex dissectionis autem proba cognitione,quæ cuiq; mēbro,cuiq; cōplexione,aut ad conseruandam, aut ad recuperandam sanitatem,adhibenda sint probe edoceberis. Vt mihi uel hinc uitam mortaliū tot esse obnoxiam malis,certo persuadeā quod rarior sit, hoc nostro seculo,qui uel ex dissectione, quomodo uitæ labanti succurrendum sit,nosce uelit. Satis interim nos medica callere putamus, si ut casus offert morbū, ex apotheca consarcinatum infarcias medicamen.

Fuisse olim,qui ut annorum numero, ita & salubri uiuendi ratione,ætatem hanc nostram superabant,mirari desinemus,si in perquirenda atq; custodienda hominis natura indefessum atq; nunq̄ satis laudatum,prisci illius seculi, in memoriam re-

uocauerimus studium.

Ad frugalitatem uitæ, alij referunt, quod ego potius medicinæ opera, factitatũ esse reor. Frugi enim uiuere, quorsum attineret, ubi non ex corporatura, hoc est, corporis tui temperamento didiceris antea, quantũ uel condonandum uel abstinendum corpori sit, à rebus circa corpus sustentãdum necessarijs.

Ephiphonematis loco, celebris est apud Astrologos sententia. Quæ Deus uoluit hoĩes scire, ea in cælo scripsit. i. ex Astrorum & corporum metheororum, Solis & Lunæ aliorumq́ꝫ, qui cælo continentur, planetarũ motu & cognitione, homines scire queũt, quæ deus, in hæc inferiora, hoc est, mundũ & terrã agere uelit. Demus cælum esse humanæ eruditionis, nunq̃ satis perscrutabilẽ librum, demus, omnia, omnium hominum ingenia, exercitanda esse, in perquirendis tantæ machinæ cælestis mysterijs. Verũ, extra te quærere quæ propius atqꝫ in te ipso sint posita, nonne summa est imprudentia atque furori simillimum? Habet cælum Solem & Lunã luminaria duo magna, & ea in corpore humano, hoc Cor, illud Cerebrum, ex principibus humani corporis membris, præcipua, cælestibus illis respondere nouimus. In cælo enim, ut calidissimum ardorem Solis, & Martis, amica Lunæ atqꝫ Veneris attẽperat frigiditas, ita ni cordis estuantissimum ardorem, cerebri, emolliret frigiditas, facile, qua connexi sumus, temperamenti solueretur compages.

Cælo planetarum puta Saturni, Iouis, Martis, Mercurij, Veneris, ordinem, proba & neutiq̃ in hac re falsa, antiquorũ adfinxit sedulitas, sic ut inferior superioris mitiget qualitatum excessum quod ni fieret breui, Martem aut Saturnum, omnia labefactari, non frustra creditum est.

Similis est in corpore hũano, particularũ ratio Epatis eñ Splen mollit atqꝫ refrangit calorem, cum hoc Marti illud Sa-

turno attribuatur. Singulæ in cælo, ad singulas in corpore humano relatæ sunt partes, ut caput Arieti, collum Tauro, & reliqua, ut sequūtur ordine in Zodiaco circulo signa. Adeoq; inferiorē hunc mundū, habere nihil putant, cuius non simile in supramūdano illo sentiat, putauere uiri naturalium rerū exercitatissimi, ut uel hinc manifesto colligi queat, non frustra olim hominem Microcosmum esse appellatum.

Spectasse id credo, Vitruuium, & eos qui post hunc de condendis Deorum templis, scripta reliquerunt: Ex humani corporis scilicet proportione atq; symmetria, ædium, singulas dimensionum partes transsumendo.

Diuinarum rerum cum erāt studiosi, prudentes atq; diuini nimirum homines, quo deum placarēt, struere tēplum, quod quàm pxime, ad dei uel mundi accederet archetypum (deorū esse enim domū cælum, quantumuis etiam barbara, concessit ubiq; natio). Ad cæli itaq; typū domū cōstruere, placādo deo amplitudo molis prohibebat, quod proximum est perficitur scilicet ad corporis humani, quod post cælum Deo est proximius, templa ædificari cœpta sunt. Ex corpore perfecto hominis, ceu Policleti regula, artis architectonicæ desumpta sunt rudimenta.

Verum hæc, tam longa periodo repetita, quorsum? Eo auditores humanissimi, ut uos ad humani corporis perscrutanda miracula, adeoq; ad ueram illam microcosmographiā, perspiciendam quoquo modo inflammare queam.

Certatum est olim. Quis medicinæ primus fuerit inuentor aliĳ Aesculapio, aliĳ Asclepiadi, aliĳ aliĳs, prout in hos uel illos, erant amore procliuiores tribuebant. Ego tantū beneficiū, rectius, prudentum olim uirorum industriæ, quales fuere Hyppocrates in Coo insula, atq; longo post hunc tempore, in Græciæ Pergamo Galenus, lubens attribuero, Hi enim hominum

cadauera, plerunque etiam brutorum animantium corpora, ab hoc uel isto morbo interempta dissecabant, non contenti, membrorum hominis temporariã & fortuitam uidisse Anatomiã nisi & mortis, qua aĩal, prius obijsse norant causam exploratã haberẽt. Eoque modo, ut reliquæ artes omnes, quotidiano incremento, ex particularibus atque priuatis, in generales medicinæ, abiere regulas, stupendoque & mirando ingeniosorum hominũ conatu, ad posteros tandem defluxit medicinæ artificium.

Qui resecandi mortuorum cadauera modus, utinam tã sancte, ut est à prioribus, magno quidem labore institutus, nostris hoc est, posteris hoĩbus fuisset obseruatus, minus laborarem⁹ tãta impostorũ inscitia, minus crebras esset uidere hominũ tot insperatas mortes minusque impune, solo medico hoiẽm occidere liceret, experimẽtaque per mortes agere, & reliq̃ eius gñis plura, quæ non frustra suo damnabat seculo Plinius. Resecandi igitur is modus, q̃ olim fuerit in pretio habitus, atque nulli non cognitus, ex ueterum facile est uidere relictis monumẽtis. Ab antiquissimo & doctissimo omnium Hyppocratis libro, eius rei periculum facere libet. Euolue Aphorismorum aliquot lineas, ni quæ dicuntur ex Anatomia sint deprompta falsus ero. Sententiarum ego aliquot quo me uera dicere probem recitabo:

Inquit Hyppocrates de cõceptu fœtus. Mares quidẽ in dextris, fœminæ uero in sinistris concipiuntur. Mulieri utero gerenti si altera mamma gracilis fiat, geminos habenti, alterũ abortit, & si quidem mãma dextra gracilis fiat, marem, si uero sinistra, fœminam. Rursus: Mulieri si uelis mẽstrua cohibere, cucurbitulam quàm maximã ad mãmas appone, Rursus: Dolenti partem capitis posteriorem, in frõte recta uena incisa, prodest. Rursus: Si quod intestinorum gracilium, discindatur, nõ coalescit. Iam eorum aphorismorum genuinũ sensum, unde

rectius q̃ ab Anatomia ex qua & ab autore ipſo deſumpti ſunt deprehendas non uideo.

Quod ſi rebus, ſplendorem atq; commendationem parit, autoritatis magnæ fuiſſe uiros, qui eandem rem, quam commendare ſtudeas, tractarunt, neſcio an unq̃ ſatis laudibus hæc ars uehi queat. Tot enim clari uiri hãc artem tractarunt, ut & poſteris inſignes libros eiuſdẽ artis, reliquerũt. Vt Hyppocratem, Ariſtotelem, atq; Platonem taceam, qui ſinguli ſingulos libros, hanc artem pertractantes, reliquerunt. Galeni in hac re mirum ſtudium pauliſper hic conſiderari libet. Scribit is atq; gloriæ etiã loco ducit, ſe ſub Antonino Imperatore (eius enim temporibus uixit) Romæ in frequentiſſimo cœtu patriciorũ uirorum Anatomias exhibuiſſe.

Habuit ſub id tempus, familiarem ſibi Romanorum conſulem Flauium Boëthum, quem tanto amore Anatomicæ ſpeculationis flagraſſæ dicit, ut nemo uixerit mortalium unquam qui magis. In eius Boëthi gratiã aureos illos nouẽ librorum cõmentarios, quibus de Anatomicis aggreſſibus titulum fecit, perſcripſit. A dictis quibuſdã aliјs libris, ut ſunt, quos de Anatomia uiuorum, item & mortuorum ſcripſit: quos libros iniuria temporum, ad nos peruenire minime paſſa eſt. De Boetho Conſule libet ipſius Galeni uerba, q͛ iucunda ſint admodum, ſubſcribere. Ita inquit:

In patriam meam perrexi, in qua haud ita diu commoratus Romam rediј, ubi permultas Boëtho conſectiones oſtẽdi, præſentibus quidem ei ſemper Eudemo Peripatetico & Alexandro Damaſceno, qui & aliјs plæriſq; uiris præclaris, quemadmodum & Sergio Paulo Conſule, nunc Romanorum præfecto, uiro tum rebus tum diſciplinis philoſophicis, per omnia præcipuo. Hactenus Galeni uerba recenſui.

Quantus itaq; honor, quanta dignitas olim fuerit attributa

resecandi studio uel hinc est colligere, quod Consulares uiri penes quos, cum orbis totius ferme erat fastigium, sese ad hæc studia dimiserũt. Adfuerunt Consulares, studio & professione, ut ap paret, à medicina alieni. Nos, qui ex professo, artem medicam tractamus, nos qui, si dijs placet, naturæ magistri haberi cupi mus, ista negligimus, adeoq́ꝫ prætermus, ut nec ea scire nostra inter esse putemus.

Pudet atqꝫ dolet interim, ex culina prodire coquos, ex rure anus uetulas, quæ nos in resecandi officio, si non superant, omnibus certe modis æquant.

Nos illa uulgo committimus, sine quibus, reliqua medicæ artis opera, nullius esse momenti constat, In pleuresi, in Colico morbo, phrenesi, calculo, & id genus reliquis morbis, præexercitatum fuisse in Anatomico negotio, quantũ profuerit quis non uidet? In hijs enim morbis, nisi exacte prius ex dissectiõis arte, singulorum morborum, singula loca atqꝫ naturas, exploraueris, à medicoq̃ à morbo, periculi plus esse ægroto, ut Plinius dicit, nouimus omnes. Videmus hodie, turpi medicinæ nominis ignominia fieri, quanto uulnerarij medici habeantur in pretio, quod feliciores, eorum conatus plerunqꝫ habeãt successus, commoditatem hanc medicandi, nõ eruditio, quæ rara in hoc hominum genere esse solet, sed crebra, quam circa uulneratos plerumqꝫ exercent, resectio, artem atqꝫ authoritatem illis cõciliat. Ad uiuum enim, præsentes præsentibus uulnera incidunt, dilatant, rupturas curant eoq́ꝫ modo singula mẽbra, ut digitos proprios, in numerato habent. Nos cõtra, ex libris obiter legisse adeoq́ꝫ nauigandi artem, ex charta, uel mappa, ut est in prouerbio, didicisse, sat esse putamus.

Immo sunt qui eousqꝫ peruenerunt dementiæ, ut ad medicinæ usum, parum aut nihil conducere Anatomiæ studium, pronunciare ausint sat suo se functos officio, putantes, si in-

ſpecto lotio, Receptulam in apothecam ſcribere norint. O ho minum corruptos mores, o uitæ noſtræ ignauiam.

De tam perditis hominum impoſtoribus medicaſtris ut ſumatur ſupplicium, Reipublicæ non parũ prodeſſe puto, ita publice, ex communi ærario propoſito ſalario prouocare, qui crebras apud ſingulas ciuitates exhibeant Anatomias mirum in modum conducere, reor. Nulla enim tam recte unq̃ inſtituetur reſpublica, quin aliquoties ſiue id belli, ſiue pacis cõtingat temporibus, uarijs morbis adfecti laborare cogatur ciues, hijs ciuium morbis, ut opem ferat, qui apud te inciſione atque ſutura chyrurgus, aut potione medicus, curandi habet officiũ, ut ſinguli morbi ſint curandi ex Anatomia prius ſi didicerit, nonne ex re omnium fore uideatur?

Inſtituendarum ſcholarum, quo rectius tenera inſtruatur ætas, nõ immerito magni exiſtimari debet negotium, Concionatorum exactiſſimus, corrupto hoc ſeculo, habendus eſt delectus. Quod in hijſce duabus rebus, prouehendo rectius, aut corrumpẽdo turpius, rempublicam, maximum momentũ in eſſe puto, iam tertiũ, ꝙ æque ut priora duo ſi nõ maiorẽ, æqualem ſaltem, ad promouendam rempublicam, habet cõmoditatem. Medicina ſcilicet recte uel ſecus in quaqꝫ Republica inſtituatur, minus eſſe erratum puto. Inſtituetur autem tum recte, ubi corporum noſtrorum cognitionem ex Anatomia ceu rudimentis certiſſimis addituri poſtea, quæ reliq̃ medicinæ ſunt opera, didicerimus.

Quare nullis unq̃ laudibus, ſatis celebrari poteſt, illuſtriſſimus, idemq́ꝫ humaniſſimus patriæ Princeps Philippus, qui ex innumeris quib⁹ de Republica ſua, paſſim benemereri ſtudet, beneficijs & hoc nuper ultro, nemine, ut credo, ad hoc inſtigãte, permiſit, ut deinceps in hac celebri Academia, frequentes publicæ exhibeantur Anatomiæ.

Vidit sapientissimus Princeps, quanta posteris ex hac re sub sequutura sint bona, Verum ei⁹ instituti probissimi, cõmenda tionẽ hic texere nolo, ne prolixior fiat oratio. Ad id à quo pau lo sum digressus, me recipio. Ostẽsurus scilicet non solum me dicis, sed & cuiq; ordini literario iucundam & necessariã q̃si esse, partium corporis, quæ ex Anatomia discitur & cognitio= nem. Verũ, prius, quid artem hanc deturparit, hodieq; negle ctui reddiderit, dicam, post reliqua.

Sunt res multæ, quæ non sui natura sed hominum opinione corruptoq; iudicio, existimantur inhonestæ atq; turpes, ut, qui apud ciuium ordines reipublicæ inseruiunt lictoris fungendo officio, nocẽtum, qui uita priuandi erunt, nullo modo sese con= taminant uitio, tamen, uulgo ubiq; receptum est, ne quis hono ratior paulo, lictori, aut cohabitet, aut cibum potumque unà capiat. Eiusdem corrupti iudicij esse, mihi uidentur, qui, à me= dico Anatomicarumq; rerum studioso cadauer contrecta= ri, turpe esse putant, non quod, quæ id prohibeat, habeant cau= sam, nisi, omnino cum decrepitis illis uetulis impium esse puta re uelint, in mortuum, quod isti calumniantur sæuire, & mor tuo non infligenda esse uulnera.

Dicam liberius, de hoc genere hominum quid sentiam. Af fectus sunt muliercularum plus satis, quæ, si cognatus aut adfi nis quispiam è uita excesserit, se optime tum pietatẽ exercere putant, ubi congruo aliquo loco terræ (ut hactenus putatũ est consecratum cemiterium) sepeliretur corpus, quo parentandi non deesse possit officium. Superstitiosa aũt hæc pietas, q̃ cuiq; cordato uiro, uereq; pietatis studioso, ridẽda sit, quis nõ uidet.

Receptum olim erat, uiuos homines, è carcere atq; uinculis raptos, ad Anatomias poscere, idq; non tam cruciandi nocen= tes, q̃ artem Anatomicam exercendi, causa factitatum esse no= uimus, Idem nos facere, Christiana ꝓhibet pietas, cum tamen

innumera ex uiuorum Anatomijs ad artem nostram, referan-tur commoda. Aliam enim esse, membrorum posituram in uiuis, ubi spiritus uitalis beneficio, elata sunt atq; turgent quæ in mortuis plane concidunt atq; cōprimunt membra, ratione facile est deprehendere. Excusare poterat priores, Anatomiæ ardentissimum studium, ut nec ea quæ alijs dura atq; horrēda uiderentur propter hominem iuuandum obire ueriti sint.

Nos, cum, nec eodem modo, ut illi, uiuos dilaceremus, cur nos uulgi superstitio, uulgi semper corruptum iudiciū crude-litatis, impietatisq; incusare atq; traducere, debeat, iustam sub-esse causam non uideo.

Mitius omnia quàm illi, nos nostra tractamus, ex luto, au-rū scilicet, quod prouerbium habet, hoc est, ex cadauere uili, mox uermibus tradendo, ad humanæ uitæ usum, tāta commo da, ex Anatomia cū paremus, pro tanto beneficio, qui nos odio prosequātur, haud bene gratos erga uitam hominū esse puto.

Pontificum summorum decreta, in aperto est, quātum ho-noris, defunctorum concedant corporibus. Quanto studio, ad superstitionem etiam usque pio, sepultura, hactenus excolue-rit sacerdotalis ordo nouimus. Tamen si uspiam bene, hic opti me Papistarum decretum statuit, ut medicis, mortuorum cor-pora, propter Anatomicum negotium, impune, atque ma-gno cum honore liceat dissecare. Quod itaq; ratio dictat, leges permittunt, stultum est ignominiosum atq; turpe putare, nisi aperte, cnm ratione insanire quis uelit.

Sunt meticulosi quidam mulierarij plus satis homines, fa-teor, qui contactū demortui hominis usq; adeo horrent, ut ne digito contingere audeant, horrore atq; pauore omnia circū scribentes, ut & ijs paucis respōdeam addere quædam libuit. Rarior usus resectionis, horrendum spectaculum corporis Anatomici reddit scio.

Verum ad hanc rem semotis affectibus si rationem mentis adhibueris, reuera hominem mortuũ, à mortuo equo uel asino, tantũ differre, quãtũ lapidem à ligno senties, cum utrunque æquæ uita careat, in diuerso tamen genere recipiuntur.

Sunt præterea alij, qui & si nec primo, nec secundo peccẽt modo, ad insaniæ tamen rationem quod attinet, non multũ à prioribus sunt inferiores, hij propter humani cadaueris fœtorem, quẽ inter resecandum intolerabilem fingunt, ab Anatomia penitus abstinẽdum esse ducũt. Delicatulũ certe genus hominum, quos in Gynæcio rectius cum Galeni illo Thessalo, lanam ducere, quàm apud cordatos uiros, medica tractare, cõuenit. Hij sunt qui repudiatis omnibus bonis disciplinis, quæstui suo turpiter inseruiendo, quæ ipsi ignorant, in alijs damnare, pulchrũ esse ducunt, quos cloacis repurgandis, q̃ Anatomicis exhibendis, aptiores esse dixero. Quos mihi narras fœtores? obsecro quos? Tu ne naturæ quæ sunt opera, modico tẽpore, ex Anatomia perquirenda fœtorem ferre turpe esse ducis? & interim te falso naturæ magistrum medicinæ scilicet expertum Doctorem, uenditas?

Hyppocrati olim, contumeliæ causa obiectũ esse nouimus multisq; modis, eo nomine à Zoilis proscissum, quod ex homine reiectũ excremẽtum ore degustauerit. Hæc scatophagia tãtũ abest, ut doctissimi uiri nomẽ obscurare possit aut debeat ut & hinc splendoris multũ Hyppocratico noĩ accedere putẽ.

Ad tam enim uilia, atq; omnib^9 deiecta, propter hominem seruandum sese dimittere, diuini potius q̃ humani esse candoris, quis non esse uidet? Tu ne itaq; Hyppocrate ipso es superior? ut Anatomiam à fœtore damnes, cum Hyppocrates hijs grauiora multum pertulerit? Ex tua schola, hoc est, Barbarorũ triuio, quod crebro circũferri solet, natum esse carmen num agnoscis? Stercus & urina, medicorum fercula prima. Sũt no

bis signa &c. notũ enim. Quem ex urina, quo quæstui tuo turpiter inseruias, fœtorem percipis, si apud te nullus est: cur hic in re tam honesta & necessaria offendit olfactum.

Facessat itaq; purpuratus ille annulatusq; Doctorculus, cũq; sibi simillimo Galeni Thessalo, interim dũ nos Anatomica tractamus, ille magnatũ atq; præpotentũ, turpiter obseruet mẽsas, de calicibus epotãdis certet, & reliqua id genus quæ Thessalo suo Galenus obijcit, grauiter exercere pergat.

Dij boni, quantũ est incommodi, unam atq; alteram horam quousq; ex Anatomia, intestina, quæ sola fœtorem habent, neq; id tamen semper, explicantur sese continere. Ego tanti cõmoditates ex Anatomia æstimo, ut omne quantũuis etiam graue esse possit, ex animo mihi excutiant tædium, atq; pauorem. Nõ aliter ego, ad Anatomica adfectus sum, q̃ olim fuisse Galenum constat, cum toties suas simias dissecaret, sic, cum hœdũ ex prægnante capra uiuum excinderet, sic, cum latronis cadauer à uulturibus, ad ossa usq; denudatum, consumpta carne, perscrutaretur. Qui alijs fœtor nobis amaracinum olet. Admouit naribus olim uectigal ex lotio corrasum Vespasianus Imperator, Lucri odorem esse bonum ex re qualibet affirmans. Is quod turpis lucri gratia, nõ turpe esse duxit, nos physica perquirendo, turpitudinem esse putamus?

Verum quẽ tu mihi hic narres fœtorem, non uideo, cũ tot boni, circa corpus nostrum Anatomicũ, exhibeantur suffitus, tot bene redolentes collocentur flores, tãta munditia atq; puritate singula tractent, ut nec ubi laueris balneo, tu tua, æque ut nos nostra ablues mũdius. Relicto itaq; fœtore, ne & ipsa prolixitate orationis audiendi fœtorem uobis concitem, relictis qui Anatomica, seculo nostro, male prostituunt, ad Anatomiæ commoditatem & quantũ sit necessaria, cuiq; artium facultati, id quod supra promisi, explicandum accingor.

Ex ijs itaq; cõmodis, quæ Anatomia nobis præstat, nec parui momẽti esse puto, in recte curandis ægrorũ corporibus, Anatomiã nobis indicare, ubi antehac perperam in cura erratũ sit ut hoc rectius in posterũ instituatur. Idq; qui medicinæ dedere nomen maxime spectare uolo. Reliquos uero homines, qui obiter non ex professo tractãt medica, una cum Galeni Boëtho Consulari uiro, iucundius sese intra se, ceu inspecto speculo, rimari atq; pquirere uolo. Vt sunt ingenia hominum ad pquirandas artes, naturali quodam instinctu nata, uarij, uarijs sese oblectant studiorum generibus. Hic terræ miracula percõctãdo, quæ apud Antipodes geruntur, legendo perquirit. Is cælo adfixus, in stellarũ deprehẽdendo cursu honesto me hercle studio sese occupat. Ille fluuiorum atq; fontium rimatur naturas, atq; sic alij alijs sese oblectant studijs, quorum omnium studia tantũ abest ut damnem, ut probẽ maxime, modo delectus studiorũ, præcipue in re medica habeatur. Ita enim insudare alienis, ut quæ proxima atq; in te ipso sita sint negligas, non sapere, sed ordine peruerso, maxime desipere uidetur.

Mirum, quantum hodie de herbula quapiam, perperam apud hunc uel illum autorem pronuntiata digladientur scholæ. Idem studinm, cur non in cuiusq; corporis addiscendis perquirẽdisq; partibus adhibetur? Bibliothecas, optimo librorum thesauro, optime instructas miramur exosculamurq;. Naturæ hic uerissimus atq; à nullo unq̃ Typographo corrũpendus est liber, corpus humanum scilicet, hunc cur nõ nocturna manu, cur non etiam diurna sedulo euoluimus? Dormitatũ est hactenus, cessatum etiam ab honestissima omnium & maxime necessaria arte Anatomiæ, hoc, quod plerosq; etiam magni nominis & autotritatis uiros, in nephandos duxit errores.
Eorum hic breuiter, aliquot indicabo, post orationi finem facturus.

In Macrobio habetur existimatum esse in collo binos esse tramites,alterum cibo,alterum potui accommodatum,quem errorem & Plato ille diuinus,turpissimo certe lapsu,sequutus in Timæo suo, esse uidetur,ita enim inquit:
Pulmonem tegmen Cordi adhibuerunt, molle primum atq; exangue,deinde cauis intrinsecus fistulis,spongiæ instar distinctum,ut spiritu potuq; hausto,cordis ardorem, huiusmodi respiratione refrigerio tepefaciat. Hæc Plato,inepte sane Pulmonem potum atq; spiritum,recipere credit. Eius generis insignes aliquot lapsus,plerunq; etiã apud Iurisconsultos, ut uulgi interim iudicium prætercam,est uidere. Ex multis paucos quo non sim prolixior,orando recitabo. Vlpianus in Lege Si pr̃ meus.ff.De Solutiõibus dicit,Aristot. scripsisse quinq; liberos unico partu nasci posse quia uuluæ mulierum totidẽ receptacula habere possint. Et fuisse mulierẽ Romæ Alexandrinã ab Aegypto,quæ quinq; simul pepererit,eosq; habuerit incolumes. Reliquum literatorum, atq; inepte philosophantium uulgus,errorem errori farciẽdo,priorẽ errorẽ superat. Septẽ enim,nescio quas cellulas(ita enim loquuntur ipsi)in matrice esse statuũt. Eorum q̃ nihil sit uerum, crasseq; q̃ sit erratum, solamq; unam esse uteri muliebris cauitatem,ad sensum ex Anatomia demonstrare non est difficile. Posse tamen,non modo septem,sed duodecim,ut adserit Albertus cognomẽto Magnus, immo plures etiam aliquando in eodem utriculo contineri fœtus,diuersis tamen inuolutos membranulis, quas secundinas uocant non inuitus concessero. Quandoquidem & plerũq; superfœtationem,aliaq; id generis multa fieri ,ex prægnantis Anatomia,longe antehac didicimus.

Nec errore etiam uacat,quod in Clementinis per Cardinalem Zabarellã,Clementina prima, de consanguinitate & adfinitate, quæstiõe xv,refertur. In Frãcia olim imprægnatã fuis

se quandam, cuius uirginitatis, claustra omnia (ea enim sunt textus uerba) firma atque illæsa manserunt, adeoque prægnatam esse uirginem nõ desijsse. Id quod nullo modo unquam fieri possit, Anatomia ei⁹ partis seu mẽbri muliebris, euidẽtius demõstrat.

Tales reper iri passim in iurisconsultorum libris errores, non est inuentu rarũ, si quis attente perquirere singula uelit. Id que ne simili scilicet errore, ut in imaginarijs istis cellulis, inuoluerentur posteri, cauisse credo iurisconsultos. Qui, quoties de naturæ rebus ambigeretur, ad obstetrices, quarum officio, medici, in partu excludendo utimur, uentris inspiciendi adeoque custodiendi partus, deuoluere negotium. Lege. j. ff. De uentre inspiciundo.

Nec ea iurisperitos perstringendi causa, hic refero, uerum ut cuique ordini studiorum Anatomiæ cognitionem iucundam & necessariam esse obiter demonstrarem.

Iam & theologis artem hanc nostram prodesse, apertius est quam hic negari queat. Ad excolendum animum, ad mores corrigendos, theologorum refertur scopus. Nec hic repugno, modo nobis non negent, id quod luce clarius etiã est, animum scilicet, omnino sequi corporis temperamentum, neque aliter nos bonos aut malos, ad uirtutes aut uitia esse pronos, quam ut corporis suppeditat temperamentum. Ad Galeni librum, in quo argumenti loco tractatur: (Quod animi mores, corporis temperaturam sequuntur) quibus, quæ à me iam dicũtur, difficile est fidem adhibere, remitto. Quod si nec is liber, ad probandum quod uolo satisfaciat, ex quotidiano usu uini immoderatius paulo sumpti, quàm uarie diuersisque modis à rebus externis, immutetur, quantumuis etiam eucraton temperamentum, cõsiderare iubeo. Quos enim antehac tristes, pusillanimesque uidimus, ubi uinũ accesserit, quasi alios à se factos modo hilares, modo audaces, modo facundos uidemus, & quid modo ebrietas desi-

gnat operta recludit. Spes iubet esse ratas, ad prælia trudit inermem inquit ille. Ex cibo atq; aere, etiã multo maior est temperamenti, q̃ ex uino alteratio, ut hic reliquas, quas medici suo modo loquendi, res non naturales uocant, somnũ & uigiliam quietem & laborem, inanitionẽ & repletionem, taceam.

Hæc ubi theologi considerare, rectaq; ratione perpendere, uelint, non ægre mihi concessuros credo, bonam partem bene beateq; uiuendi, ex particularũ corporis temperamento accrescere. Partium autem temperamentũ, quemadmodum & ipsa positura corporis uniuersi, ex Anatomia, quod supra dixi, ut nusq̃ rectius, addiscetur.

In immensum abiret oratio, si singula quæ huc, in eius artis Anatomicæ commendationem uel necessarium usum, adduci possint, recensere uelim. Ego saltem, per transennam uobis usum artis indicare uolui, ut uos quoquo modo ad eius honestum studium, pellicere queam.

Cum itaq; Anatomia totius negotij medici certissimum sit fundamentum, unde rectius eius studij rudimenta sumas, cum tam necessaria sit ars, ut reliqua frustra sine cognitione partiũ quarumlibet corporis humani, percepturus sis. Tantũ deniq; utilitatis ea ars, atq; iucunditatis in uita hominum, cũ præstet, atq; tandem, ut semel finiam, cũ in celeberrima hac nostra uniuersitate hic gratis, nulloq; sumptu, quod alias, uix magno ære, tibi comparare queas, per Patriæ Principis beneuolentiã, totum Anatomiæ negotium, intra pauculos menses, absoluendi tam oportuna data sit cõmoditas, ut uel hinc scholæ nostræ, non modicum autoritatis & commendationis (ubi diuulgatum erit, hic crebras exhiberi Anatomias) accessurum sperẽ. Eam itaq; artem Anatomiæ, omnibus modis uobis commendatam esse uolo, eam uobis tractãdam propono. Ad me quod attinet, ita uobis meum laborem faciam communem, ut non

mihi sed uobis studuisse, uideri queam. Quam totiens non sine sudore repetitæ, tam animantium brutorum quàm hominum dissectiones. Quam, tot Anatomicorum autorũ sedula atq; uaria lectio mihi conciliarunt, qualencunque eruditionẽ lubens uobis communicauero. Restat ut uestra negligentia, uestra socordia, me frustra uobis beneuoluisse, non feratis. Id tum fiet, si eadem diligentia, hanc artem, qua reliquas disciplinas soletis, uobis cõmunem atq; familiarem facere studueritis.

DIXI.

SEQVVNTVR FIGVRAE ANATOMIAE CAPITIS HVMANI, AD VIVVM DELINIATAE ATQVE EXPRESSAE.

Sinistri lateris columna, ubiq; sequentis figuræ singulas partes exprimit.

VNIVERSALIS FIGVRA CAPITIS HVMANI, CVIVS explicationem, in fine figurarum capitis, reperies.

Vniuersam fermè capitis humani Anatomiam, aliquot figuris absoluere est animus, cuiq; figuræ, demonstrationis gratia, suas litteras apposuimus.

A. Itaq; funem significat, quo in circuli modum, religatum est caput, abrasis prius capillis undiquaq;, id quod passim per nigricãtia pũcta cuti capitis impssa, indicatũ esse uoluimus.

Estq; funiculi is circulus, instituendæ Anatomicæ operationis terminus, qui excoriãdæ cuticulæ, adeoq; serraturæ locum in cranio exprimit.

B. Incisionis lineam à fune supra nasum, per uerticem in occiput perreptando indicat.

C. Transuersam incisionis lineam circa aures, utrinq; terminũ funis contingentem, significat.

Instrumenta, quibus in Anatomico opere utimur, ut nouaculam, orbicularem serram, graphios, furculas, forcipes, & eiusce generis reliqua, picturis passim adpositis expressa esse uides.

Capitis figuram Cornelius Celsus sic describit: Caput igitur eaq; quæ in ore sunt, non lingua tantummodo palatoq; terminantur, sed etiam quatenus oculis nostris exposita sunt. Caluaria incipit, ex interiore parte concaua, extrinsecus gibba, utrinq; leuis & qua Cerebri membranã cõtegit & qua cute capillum gignente contegitur. Eaq; simplex, ab occipitio & temporibus duplex usq; in uerticem, à fronte est.

Partes capitis has Auicẽna numerat, Capillos, cutem, carnem, pãniculũ exteriorẽ, craniũ, pãniculos intrinsecos duos, Cerebrũ, duos pãniculos *inferiores*, rete mirabile, os basilare.

CAPITIS HVMANI FIGVRA PRIMA.

In hac secunda figura, uides duas Cranij exteriores cuticulas, ad funiculi usq; circulum detectas, excoriatasq;.

A, In utroq; capitis latere crassiorem cutem, ex qua capillorũ prodit seges, designat. Ea est crassioris naturæ, propterea & maiori radice illic capilli nitũtur. Sub eaq; cute lentor quidam magis mucosus est. Vnde & morborum innumera mala nascuntur.

B. Interiorem ossi capitis concretam membranam designat, περικρανίον Græci uocant. Hæc ut uniuersum capitis os cingit, sic & sensum plane ministrat. Sunt eius pelliculæ, tria potissimum commoda, quæ iuuamenta Mundinus uocare solet, primum ut Cranium à cuti, & cutis à cranio sine medio non tangatur. Secundum, ut cranium per hunc panniculũ sentiat. Tertium ut per hunc panniculum Dura mater suspendatur cum Cranio.

C. Cranium, cum suis suturis, atq; ossium compaginationibus designat. Vbi, suturam per os frontis ad nasum ferme, in mulierum plerunq; cranijs perreptare, secus autem in uirorum capitibus, notaueris.

Celsus, Ossa capitis ab exterioribus dura, ab interioribus (quibus inter se cõnectuntur) molliora sunt. Interq; ea uenæ discurrunt, quas his alimentum subministrare credibile est. Raro autem caluaria solida sine suturis est, locis tamẽ æstuosis facilius inuenitur. Et id caput firmissimum, atq; à dolore tutissimum est, ex cæteris, quo suturæ pauciores sunt, eo capitis ualetudo commodior est. Crassissimum uero in capite os, post aurem est, quia capillus (ut uerisimile est) ob id ipsum non gignitur.

CAPITIS HVMANI FIGVRA SECVNDA.

Orbiculari ſerra, circũquaq; ſupra funiculi notam, ita craniũ pertundimus, ne aliqua pelliculdarum interius, neq; Dura neq; Pia uocata mater diuellatur, ſenſimq; ſuperius hemicranium à reliquo capitis trunco dimouemus.

Partem illam ſuperiorem cranij, orbiculari ſerra diſſectã atq; diuulſam, hic ad figuræ infimam partem apponi uides.

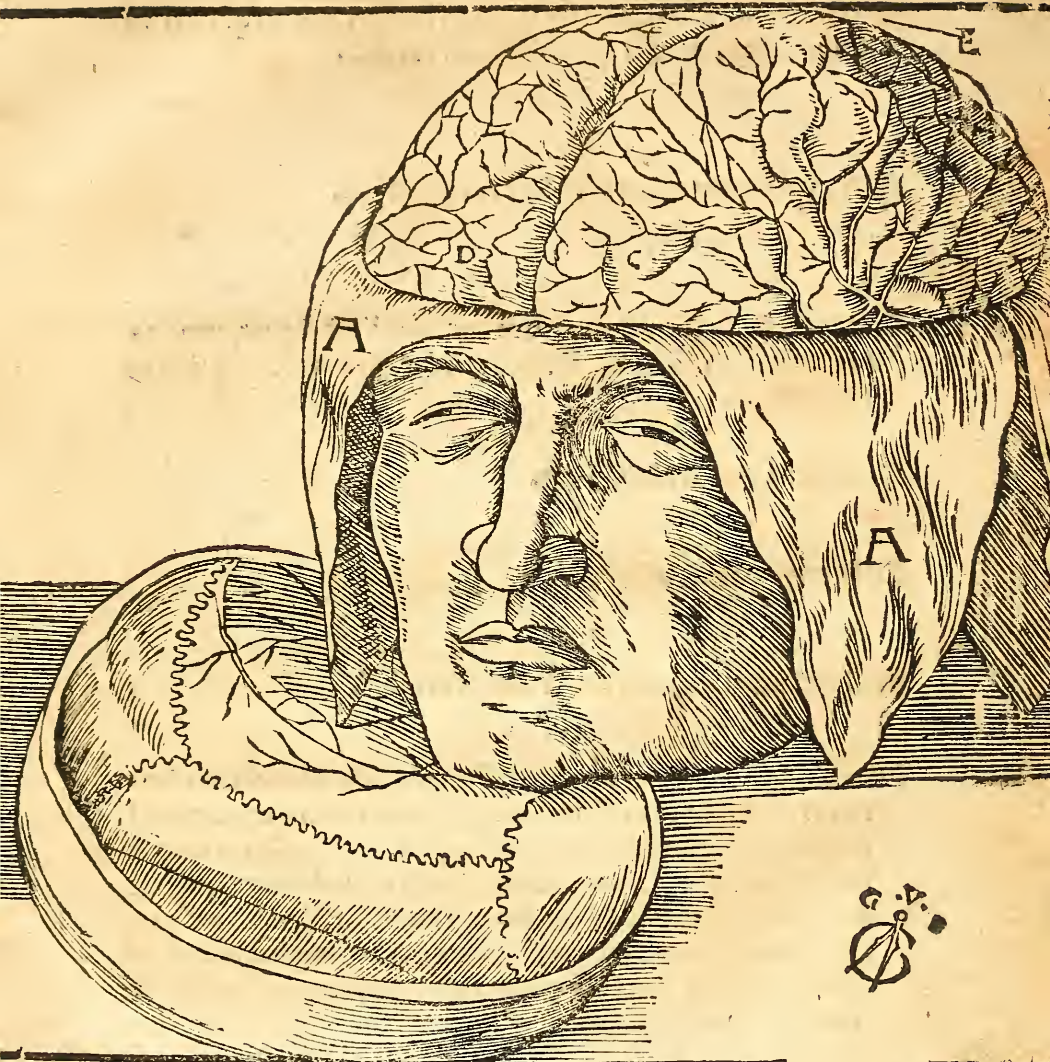
A, Intra cranium duriorem pelliculam, quam Duram uocant matrem, deſignat.

Cerebrum, tenui adhuc membranula, quam Piam uocant matrem, uarijs & diuerſis uenarum & arteriarum ramulis diſtincte circumtectum eſſe uides. Præterea in Cerebri ſubſtãtia, dextram partem ſiniſtræ, forma & figura adeoq; ſimilitudinis quadam lege, mutuo ſibi reſpondere uides.

C. Siniſtram. D. dextram Cerebri partem ſignificat. E. mediũ Cerebri tramitem, qui partes diſiungit, deſignat.

Ramulos uenarum & arteriarum paſſim circa ſubſtantiã Cerebri diſſeminatos eſſe uides. Subſtantia præterea Cerebri qualis ſit, diſrupta pellicula, uidetur. Eſt in homine maior, q̃ in nullo alio animali ſimilis ſtaturæ. Propterea quod hominis cor ſit calidius, maiori ex Cerebri temperamento refrigeratione, opus habens.

HVMANI CAPITIS, FIGVRA TERTIA.

In hac figura eſt uidere utranꝙ interiorem, quæ cerebrum ue lat, pelliculam, cum ipſa ſubſtantia cerebri.

A, Itaꝙ Duram uocatam Matrem ſignificat.

B, Piam Matrem, cum uenarum ramuſculis deſignat, utraque pellicula, à cerebro hic diuulſa pendet, quo cerebri aptior ſit conſpectus.

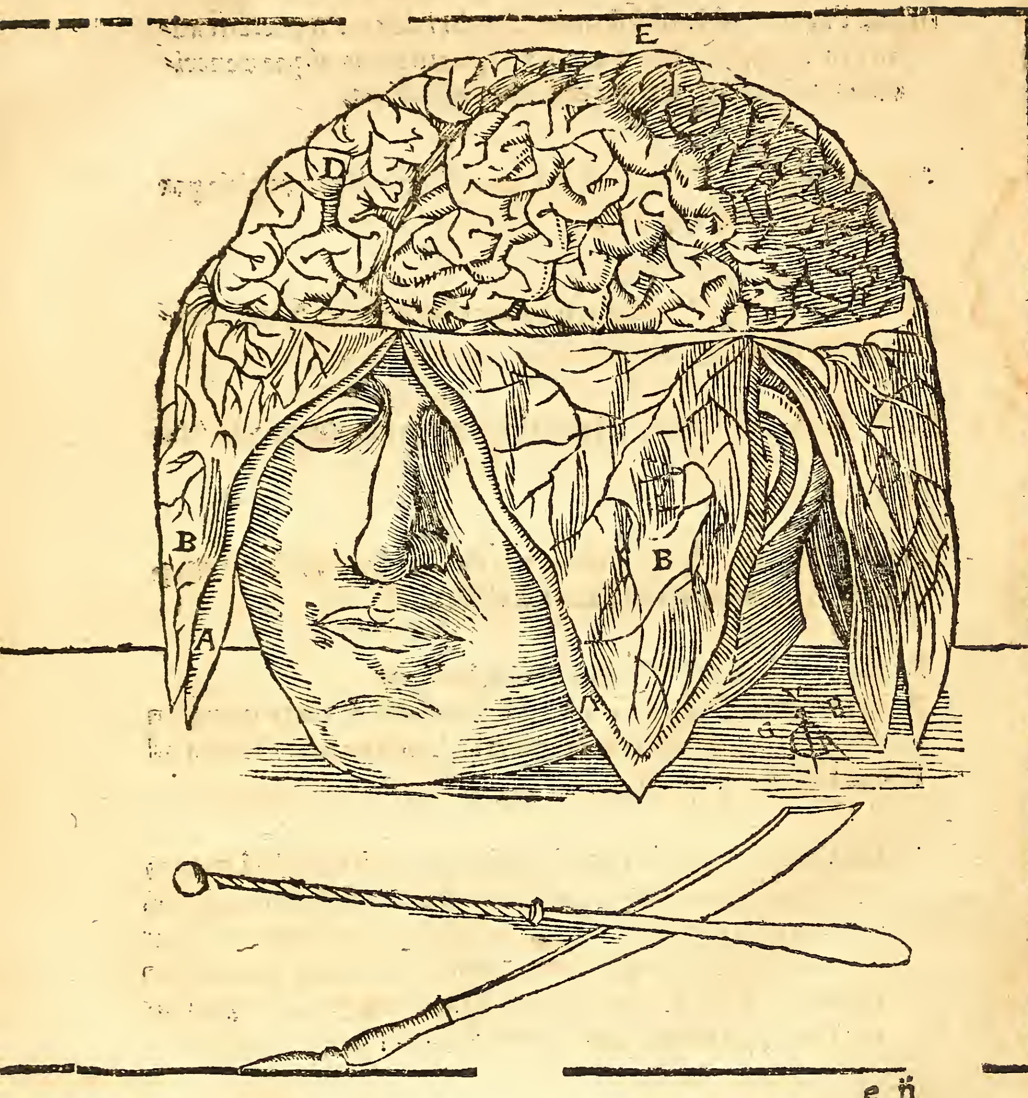
C. Siniſtra cerebri ſubſtantia.

D. Dextra pars cerebri eſt.

E. Confinium atꝙ diſcriminatio eſt cerebri.

Diuiditur cerebrum, in anterius & poſterius. Anterius in dextrum & ſiniſtrum à Dura menyngæ ſecatur, ut tres cerebri partes numerentur. Poſterius (παρεγκεφαλίδα Græci nominant, Latini à paruitate, cerebellum) occipitium duntaxat occupat, proprijs inuolutum membranis, Dura Mater anterius à poſteriore ſegregat, eſtꝗ non eadem atꝙ ſimilis ſubſtantiæ utriuſꝙ qualitas, quod hoc ſit mollius, illud uero durius eſſe comperiatur.

HVMANI CAPITIS, FIGVRA QVARTA

In hac Figura, uides ſubſtantiæ Cerebri dextram partem adhuc illæſam, Siniſtram uero, ad intermedios uſque uentriculos, nouaculæ miniſterio fermè abſciſſam.

Serraturæ, intra pāniculos locus, unà cum reliqua capitis parte, circunquaq; apparet,

C. Dextra Cerebri ſubſtantiæ adhuc illæſæ pars eſt, nubecularum forma effigiata.

D. Pellicula, hāc Cerebri dextram partem inuoluens, piæ Matris eſt membrana.

A. A. membranula eſt amotæ partis Cerebri, inuolucrum, q̃ ſupra Piam uocari Matrem diximus.

E. ubi uentriculorum inſinuatio eſt, indicat.
Supra naſum, in ipſo Cranio eſt notabilis & certa quædam uacuitas, aere ut plurimum repleta. Conferre hunc aërem ad ſenſum odoris putant.

In adminiſtratione, eius partis, auferenda erit Cerebri magna portio, ut hic in ſiniſtra Cranij parte factitatũ eſſe uides Scalpello id rectius effeceris, particulatim demendum eſt, quouſq; ad regionem calli quodammodo naturam referentem peruenias: poſt quam, uentriculi in utraq; parte ſinguli occurrunt, per totum Cerebrum diſperſi.

HVMANI CAPITIS FIGVRA QVINTA.

Vides hic in præſenti figura, ubi ad quantitatem trium fermè digitorum, cerebrum penetraueris, in utroq; latere, apparere uentriculum Lunæ nuper natæ, modo incuruatum.

Ventriculorum utrinq; notæ ſunt E C. E C.

D.F.L. Vtrinq; circa baſim, eſt ſubſtantia una pellicularis, rubea, uermis dicta, ex uenis & arterijs compoſita, quæ ab uno extremo ad aliud cuiuſlibet uentriculi tendit, quæ motum habet ſecundum aliquos, aperiens & claudens uentriculos uoluntarie

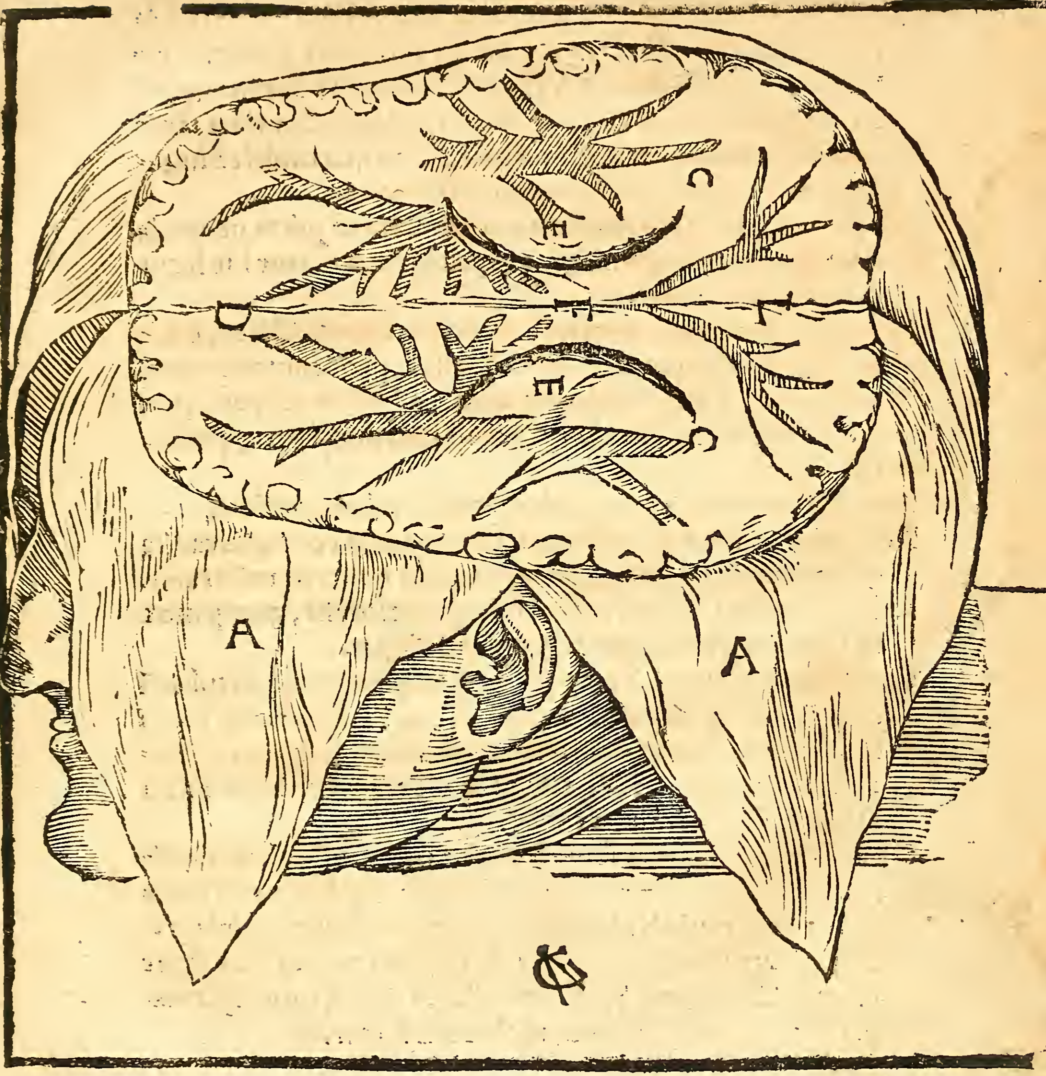
Infra tales uermes ad ipſorũ latera, eſt certa pars cerebri eminens, quam multi aſſimilãt naribus humanis in figura, quæ in elongatione, pariter & clauſione uentrium, ſe contangit: in abbreuiatione uero & dilatatione ipſorum, abinuicem ſeparatur. Hæc Carpus in Iſagog.

A.A. Piæ Matris pellicula eſt.

Auriculam, Naſum, Labia atq; Mẽtum extra pelliculam prominere uides.

Duo anteriores Cerebri ſinus in unum coeunt, coitionis partem, meatum communem, ſiue uentriculum tertium nominant, propterea uelatũ tunica. Spiritus, in prioribus uentriculis elaboratus, ad tertium hũc uẽtriculũ, transferetur, memoriæ efficiẽdæ gratia. Eſt præterea, prior cerebri pars cogitationi, media, ratiocinationi, poſterior, memoriæ dicata.

HVMANI CAPITIS, FIGVRA SEXTA.

Dura Mater cum socia sua meninge, ut dextram Cerebri à sinistra disterminat, ita & per latum protracta, posterius cerebrum à priori diuidit. Verum hæc secunda duplicatio, nõ ita uenulis, ut prior inuicem iuncta uidetur. Continet tamẽ intra se certam quandam uacuitatem, in qua multi ex iugularibus uenis prodeuntes rami, terminantur.

Versus occiput, in ista duplicatione est certa uacuitas, uocata la cuna, in quam sanguinis pars exprimitur, uocatur hic locus Auicennæ torcular.

Circa D. literam, uides notari carunculas mammillares, odoratus ut quidam uocant, instrumenta, prodeuntes neruos, uides 1.1.2.2. Obticos uocatos, uisuiq; addictos neruos. 3.3.4. 4.5.5. Quibuscunq; sensuum neruis suos numeros appositos esse uides.

A.A. Vt hactenus semper pelliculam Cerebri significat.

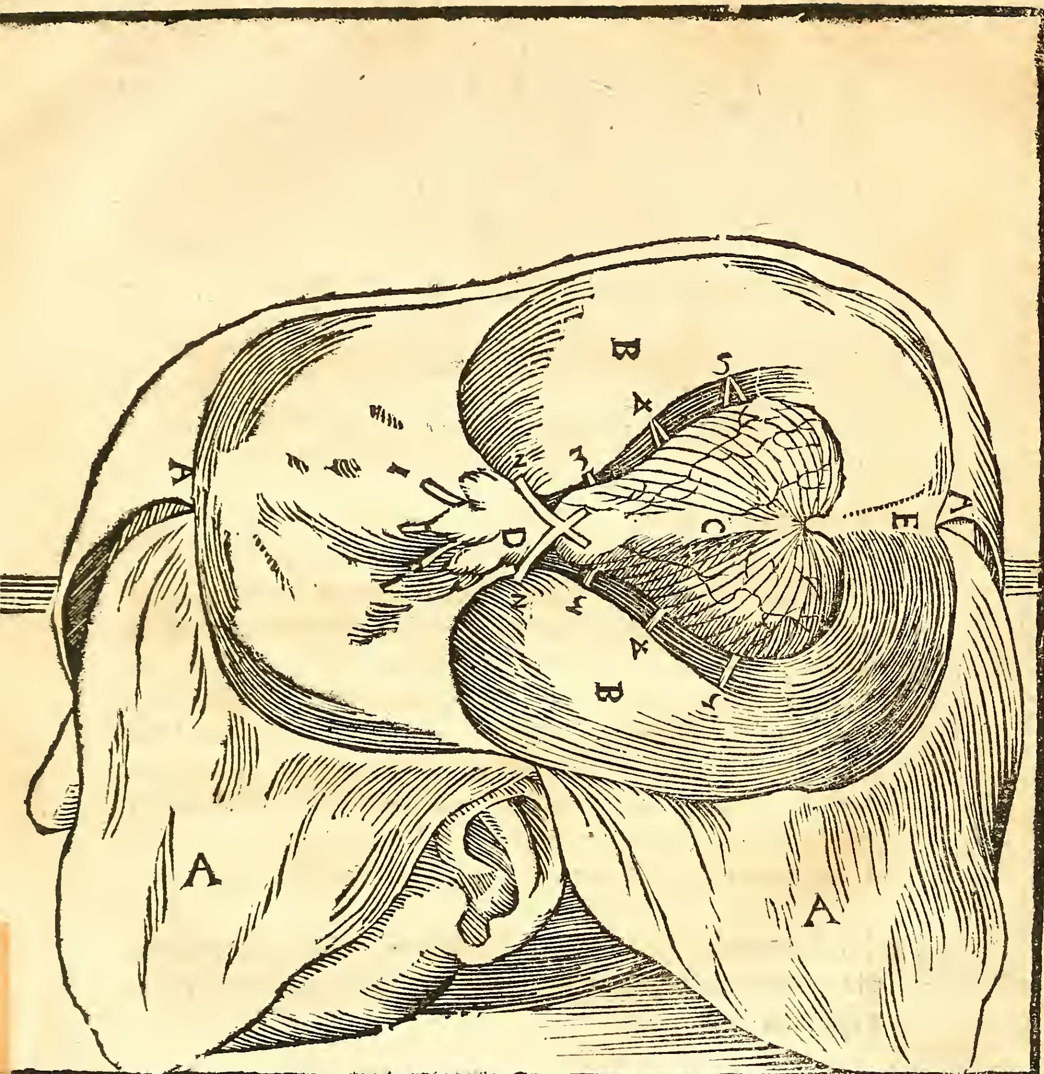
B.B. Inferius utrinq; cerebrum, diruptis atq; conuulsis cauitatibus, quas hic uẽtriculos Cerebri esse noueris, mõstrabit.

E. Postremam Cerebri partem longe duriorem, quæq; mox in spinalem medullam degeneret, designat.

Cerebellum, Cerebro à tergo adiacet, aliquatenus eo occultatũ duplici quoq; membrana uestitur, dura scilicet atq; molli membrana. Sinum unum habet, in quem spiritus ex anterioribus peruenit, finis eius prope spinalis medullæ initiũ situs est, ob quod durus existit.

Circa D. literam, nerui sunt ad oculos uidendi facultatẽ transferentes Græci ὀπτικοὺ uocant, ex anterioribus uentriculis procedunt, caui ob id facti, ut spiritum uisiuum recipiant. Hij inuicem in unum coëunt, & rursus anteq̃ oculos, ingrediantur, dirimũtur, hinc altero clauso oculo, totus spiritus per communem neruum, ad alterum fertur.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA SEPTIMA.

In posteriori parte medij uentriculi est foramen paruũ quod tendit ad certam quandam uacuitatem, quæ descendẽdo est uersus locum ubi est principiũ nuchæ, & hæc uacuitas non est in posterioris cerebri substantia, ut putant multi, nec est circundata undiq; à substantia medullari cerebri, sed est inter posterius & anterius cerebrum sita, circũdata notabiliter, uersus posterius cerebrum, à Pia matre ipsum tegente.

C. Cauitas posterioris cerebri.

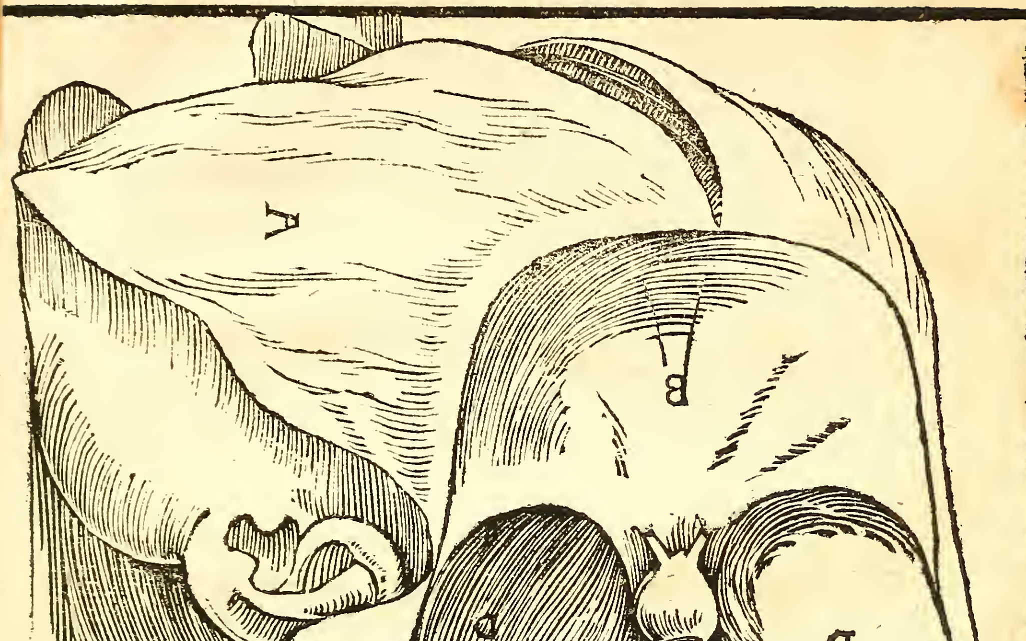
DD. Inferior substantia utriusq; lateris cerebri.

B. Prioris partis cerebri, infima est substantia.

AA. Pia mater est.

In ima parte cerebri sunt duo canales, ex medio cerebri uentriculo, ad palatũ retrimenta deriuantes; quorum alter decliuis ac deorsum procedit, alter ubi meatus ille communis cum cerebello cõmittitur incipit, retrorsum pergens. Post canales hos, est certa quædam concauitas Græcis πτύελος aut χοάνη, Latinis labrum aut infundibulum, dicitur, quod superne sit ampla, inferius in angustum desinat. Subditur ei glandula quædam quæ & ipsa manifestam habet concauitatem, quam os quoddam coli modo peruium, excipit.

Ad basim cerebri, hoc est, ad os subditum, palato contiguum, plexum reticularem, ex arterijs in caput ueniẽtibus factum reperies.

A
B
D
C
A

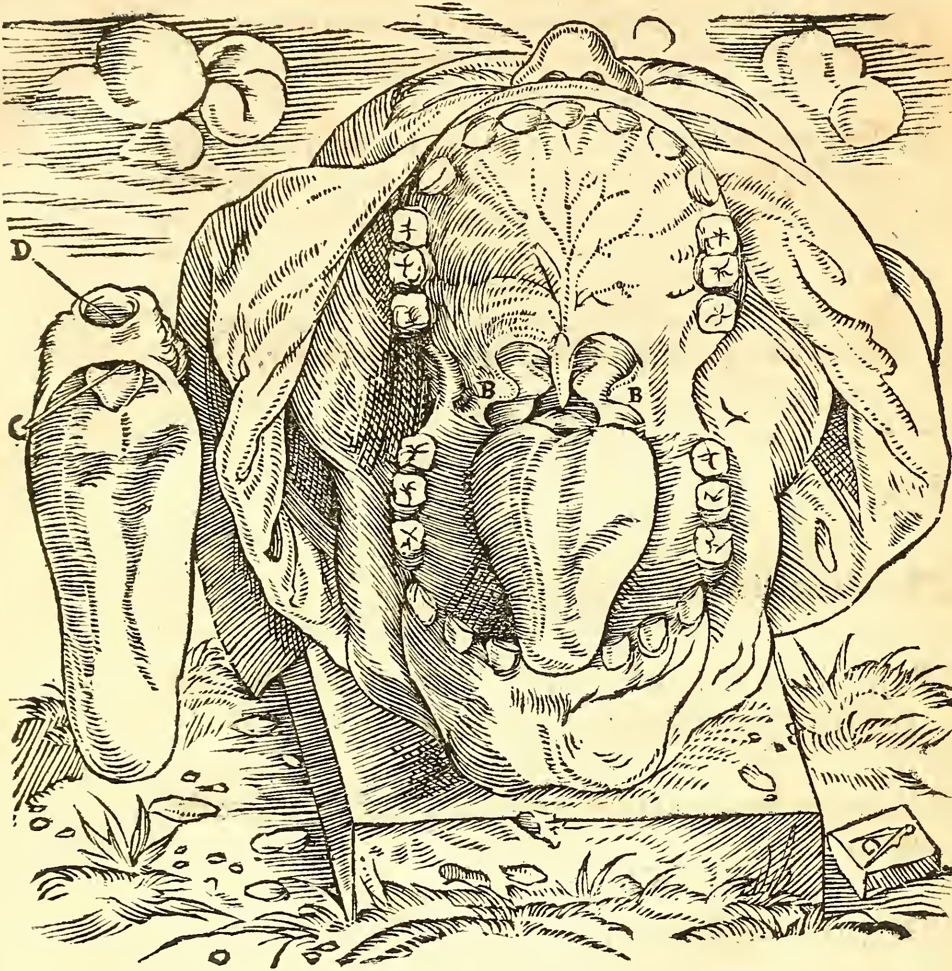
In hac figura, quæ in oris cauitate habentur, atq; considerantur cerni queunt.

A. Itaq; superior oris aperti est pars, in qua Colatorium tam narium q̃ palati, collocatur.

B, B, Vtrinq; positas glandulas alijs uocatas Amygdalas designat.

In medio Amygdalarum ex superna oris parte carunculam, alijs uuam, alijs columellam uocatam, dependere uides.

Linguæ substantiã, figura sua exprimit. In radice linguæ epiglottida delineare non licuit per opticen. Quod tamen in figura linguæ, extra reliquum corpus posita, utcunque exprimere, conati sumus, ubi D. Laringen, hoc est, tracheæ arteriæ extremam partem. C. Epiglottidis particulam, designat.

D
C
B
B

Hæc figura, cranij inferiorem partem, ubi collo implantatur, indicat: & inuersum plane Cranium repreſentat.

A, Dentium ordinẽ exprimit, numerus dentiũ in hominibus uariat, ad ſummum autem. 32. reperiuntur. Eorum. 4. infra & totidem ſupra, prope A literam expreſſi Græcis τομεῖσ, hoc eſt, incidentes dicuntur, ſinguli ſingulis radicibus innituntur. Eos, canini dentes in ſingulo latere, unus poſitus, ſequuntur. Qui poſtremi in ſingulis lateribus inciſuris per medium deſignati cernuntur, maxillares uocantur.

CC.

DD.

EE, Calamoidi oſſa ſunt.

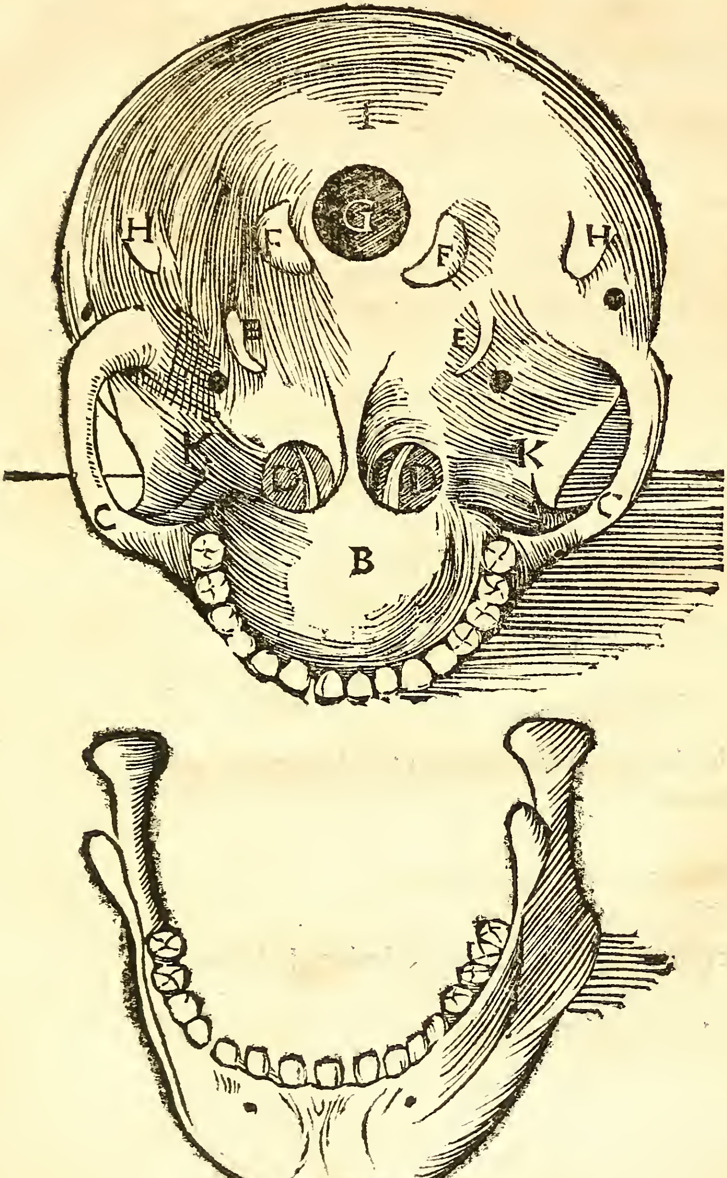
FF. Cranij duæ ſunt partes, ubi colli prima & ſuperior uertebra odontoidea, Gal. uocat, uniuerſum caput excipit.

G. Foramen eſt per quod nucha in ſpinam dorſi ex cerebro deriuat.

HH. Oſſa ſunt circa petroſa.

I, Occipitis cranij pars eſt.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA DECIMA

Ossium atque suturarum cranij ueri situs atque forma, in hisce sequentibus figuris exprimuntur.

Ossa cranij, id est, Caluariæ septem sunt.

A.B. Significant os frontis & Coronale, suturam in hoc osse per medium ad nares usque duci uides, eam sexus esse discriminis notam, quidam falso contendunt, decepti quod mulierũ cranijs frequentius, non ita etiam uirorum, inesse hoc discrimen, notauerunt.

C. Ossa duo bregmatis, id est, sincipitis & parietalia.

D. Ossa duo lithoidea, id est, lapidosa & petrosa.

Os palati & basilare, minime hic ostendi potest.

F. Zygoma uel os Zygoides, id est, iugale & paris.

E. Nasi ossa.

G. Superiorem inplantationem dentium, ut H. inferiorẽ mãdibulam, significat.

I.L. Colli atque ceruicis uertebras exprimit.

K. Verticis supremum atque suturarum coitionem designat.

Reliqua παρέργως loco apposita sunt.

HVMANI CAPITIS, FIGVRA VNDECIMA.

Hæc figura, priori, per omnnia similis est, nisi quod ut prior, dextrū, ita hæc sinistrū capitis latus, conspiciendum offert.

A. Itaq; rursus frontis os indicat atq; Stephaniæam, id est, coronalem, quod coronari olim solebat.

B. Os Bregmatis est, utriusq; ossis Bregmatis, cum frontis osse mutuus fit cōcursus atq; coitus, quæ pars cranij diutius dehiscens, in infantibus longo post tempore coalescit, perpetuo tamen postea, etiam in adultis, teneritudine quadam, coitionis locum refert. Hinc capitis internis partibus profutura remedia, Medici ad hūc locū applicanda esse monēt.

C. Respondens os est, ossi B bregmatis.

D. Lapidosum seu petrosum.

E. Labdoidi os est.

F. Iugale siue paris

G. Superiorem dentium implantationem.

H. Inferiorem mandibulam.

I. Sex colli uertebras exprimit.

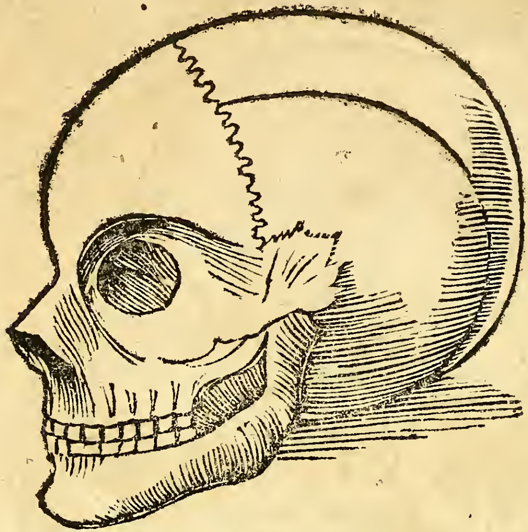
K. Verticis est locus.

L. Terminus est, ubi dorsi spondiles incipiunt.

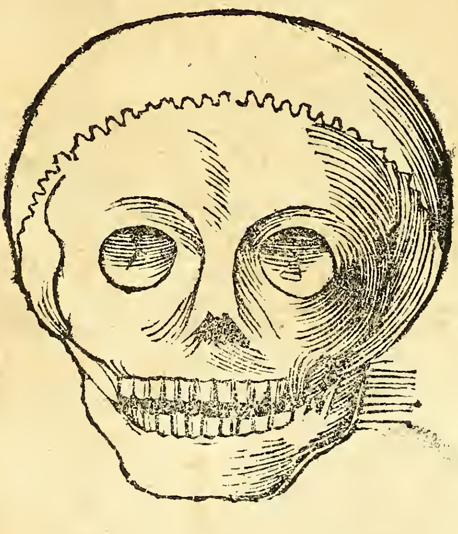
CAPITIS HVMANI, FIGVRA DVODECIMA.

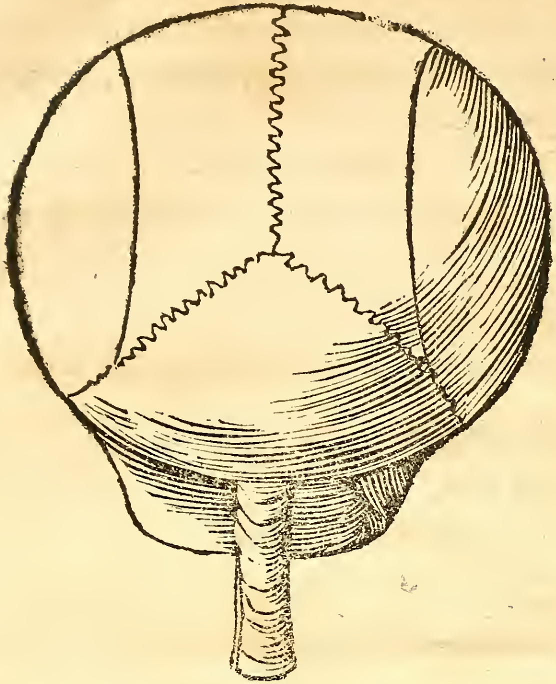
Ossiũ capitis atq; suturarũ figuræ sequuntur.

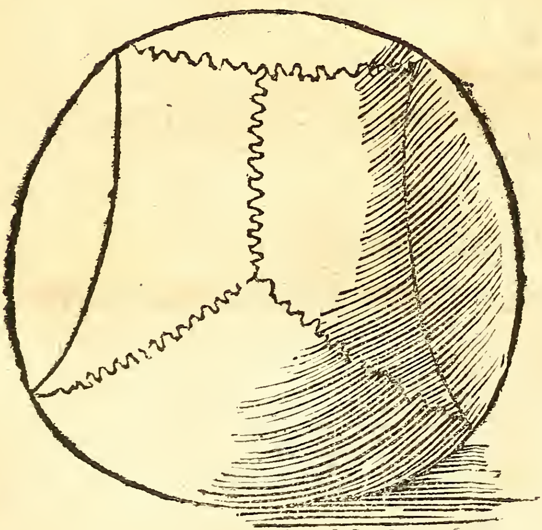
Obelæam, id est, rectam & sagittalem suturã, per medium uerticis ducta linea significat.
Crotaphiæ, id est temporales, uel lepidoides, id est, squamosæ & mẽdolæ, in utroq; latere, circa aures, notantur.

Stephaniæa, id est, Coronalis sutura hic cernitur, dicta sic quod Corona ad hanc partem capitis imponi solita sit olim.

Labdoides simi lis ,λ, literæ Græcæ, uerte= brarũ colli ossa sunt,

In hac figura o= mnes suturæ oc cipitis, delinean tur.

A. In ſuprema parte cranij uerticem capitis deſignat.

AB.AB.In utroq; latere dependentem cuticulam primam capitis,cui capilli innituntur.

C.Internam partem primæ cuticulæ exprimit.

D.Pericranium,hoc eſt,mox contingens,exterius os cranij cuticula eſt.

E.Cranij oſſa deſignat.

F.Dura menynx intra cranium.

G. Pia mater eſt,mollior atq; tenuis cuticula proxime cerebrum obuelans.

H.Cerebri ſubſtantiam ſignat.

I.Ventriculus cerebri.1.2.3.

Supra L.rete mirabile effigiatum eſſe uides.

L.Lacunam.

M.Neruorum paria.

N.Carunculæ mammillares.

OO.Viſus organum.

P.Audiendi organum.

Q.In naribus olfactus ſenſum.

R.In lingua guſtandi facultatem.

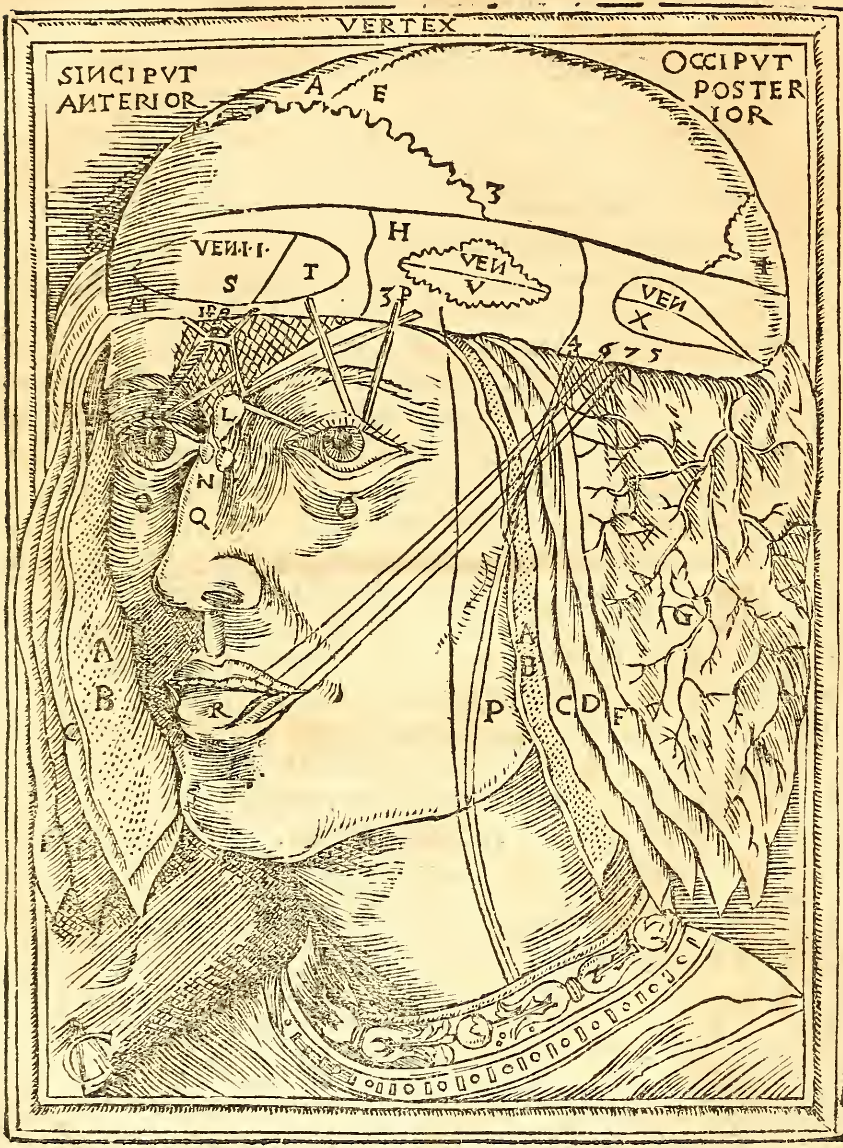
S.Coronalem ſuturam.

T.Sagittalem.

V.In occipite Labdoidem ſuturam deſignat.

Tactus in uniuerſo corpore per neruos atq; muſculos diffuſus ſentitur.

Vniuersalis figura omnium partium capitis humani cum sua explicatione.

PRAEFATIVNCVLA IN ANATOMIAM PORCI.

COphonis,celeberrimi ſuo ſeculo Medici Anatomē, quam de reſectione Porci reliquit,ad finem figurarum noſtrarum, apponere libuit humaniſſime lector, quo & huic ingenuæ arti Anatomiæ eſſe ſua præexercitamenta,uel hinc colligere queas. Non enim prima fronte,illotis(quod aiunt)manibus ad humani corporis reſectionem,tyrones medicinæ admittendos puto, quin prius rudimēta quædam ex uitulorum,hœdorum,porcellorum,& ſimiarum,ſi,ut Galenus ſubinde fecit,nobis daretur eorum animalium copia,addidicerint, quod bonam partem membrorum ea animantia,ſimili poſitura habeant,cum hominum corporibus.Quod ſi cui,tãta ſit uel libido uel artis exercendæ dexteritas, ut & aliorũ animantiũ quæ nihil uel parũ cũ hominũ corporibus habent affinitatis,ut ſunt Ranarũ , erinaciorum , piſcium,glirium,auium,gallinarum,atq; eius generis reliquorum,diſſectiones moliatur . Hunc noſtro exemplo minime à ſcopo aberrare puto,mirũ etiã in modum eius artis hunc augere theſaurum , contendo. Vnde enim earum rerũ Ariſtoteli, Plinio, Galeno tãta fuiſſet eruditio,ſi non prius manum admoliti fuiſſent Anatomiæ,tibi lector coniiciendum relinquo .

ANATOMIA PORCI EX COPHONIS LIBRO.

QVoniam interiorum membrorũ corporis humani compoſitiones, omnino erãt ignotæ, placuit ueteribus Medicis, & maxime Galeno, ut per Anatomiam brutorũ animalium interiorum membrorũ partes manifeſtarentur. Et cũ bruta animalia quædam, ut Simia, in exterioribus nobis inueniãtur ſimilia, interiorum partium nulla inueniuntur adeo ſimilia ut porci, & ideo in eis, Anatomiam fieri deſtinauimus.

Eſt autẽ Anatomia recta diuiſio, quæ ſic fit: Porcum debes inuerſum ponere, quem per medium gutturis incides, & tũc primum tibi lingua occurret, quæ dextrorſum & ſiniſtrorſum quibuſdam neruis alligata eſt, qui motiui dicũtur. Quod cum ipſi à cerebro ueniant ad pulmonem, uertũtur ad linguã per quos lingua mouetur ad uoces. Ibi iuxta ſunt carnes glandulosæ quæ dicuntur pharinges, & earum inflatio ſimiliter dicitur, ſunt etiam ibi maximæ glãdulæ in quibus colligitur humor, & facit branchos.

In radicibus linguæ oriũtur duo meatus, ſcilicet trachea arteria, per quam tranſit ad pulmonẽ aër, & œſophagus, per quẽ mittitur cibus ad ſtomachũ, & eſt trachea arteria ſuper œſo-

h

phagũ super quã est quædam cartilago, quæ dicitur epiglottis quæ clauditur aliquando ut cibus & potus per eam nõ descendat & aperiatur ut aër intret & exeat.

Inter tracheam arteriã, & œsophagum, est locus qui dicitur isthmon, inter duo præcipitia, in quo aliquando humor colligitur, & facit apostema, quod dicitur squinantia, id est, angina, aliquando totus extra, & dicitur synantia.

Tunc debes separare tracheam arteriam ab œsophago & inuenies pulmonem & cor. Cor uero est magis in sinistra parte, quorum quidlibet in sua capsula continetur. In capsula cordis colligitur mater, quæ facit peripneumoniam.

Et tunc uidebis quandam uenam quæ concaua dicitur, quæ ab epate uenit per medium diaphragmatis, & subintrat auriculam cordis, & fit arteria, de qua fiunt omnes aliæ arteriæ quæ procedunt ad membra in quibus colligit̃ humor qui facit sansugium, aliquando colligit̃ extra eos, & facit anhelitum, aliquando intus & extra, & facit orthomiam. Et quod pulmo sit cauernosus potestis probare, si cũ calamo intromisso infletur. Sub illis membris est panniculus, qui dicitur diaphragma q̃ diuidit ea à nutritiuis, qui coniungitur tenuioribus costarum in quibus colligitur humor, qui facit pleuresin.

Tunc debes reuerti ad nutritiua & computa longitudinẽ œsophagi ad usq; septimum spondile, & incipit os stomachi supra diaphragma, stomachus uero inferi⁹. Sub stomacho est intestinum, quod dicitur portanariũ, sub portanario est duodenũ, sub duodeno est ieiunũ, sub ieiuno est orbum, sub orbo saccus, sub sacco longaõ & sunt ibi quædam gracilia intestina, quæ lateralia uocantur in quibus est iliaca passio.

Ex dextra parte sub fundo stomachi est epar positũ, in cuius substantia est quasi quædam uesica quæ cystus fellis appellatur & super epar sunt duo pãniculi zirbus & siphach, qui sunt im-

plicati uelut rete. Quod apparet ibi pingue & grossum dicitur zirbus: quod autẽ subtile est siphach, quæ procedunt usq; ad splenem, per quos uenæ transeunt, per quos melancholia ab epate ad splenen mittetur.

Est autẽ splen membrum oblongum in sinistro latere positum, loca quæ sunt sub splene & epate dicuntur hypochondria Tunc debes omnia interiora extrahere, & tũc occurrit tibi in medio spinæ arteria magna, sub qua & uena magna cõtinetur quæ arteria fit de oĩbus arterijs capitis, quæ cõdensant in unã magnã arteriã, quæ descẽdit à lũbis, & a se uarias arterias trãsmittit tã dextrorsũ q̃ sinistrorsum ad inferiora. Vena ibi magna fit de arterijs capitis cõdensans quæ uenit usq; ad renes, & bifurcatur, & ibi fit uena chilis, in qua insiguntur capillares uenæ quæ præ nimia paruitate sui uideri non possunt, per quas urina cum quatuor humoribus, mittitur ad renes.

Tunc inuenies ibi duos meatus qui uritides dicuntur, & per eos resudat urina in uesicã. Nam ipsi insigũtur uesicæ, qui etiã transeunt per quẽdam panniculum, quo omnia intestina præter longaonem claudũtur, qui uocatur epigorontysmeon coli, quo rupto intestinũ cadit in oschium, supra quem omentũ est.

Finis Anatomiæ Porci, ex traditione Cophonis.

Membra similaria.

Octo consimiles sunt partes, neruus, adeps; os
Arteriæ, uenæ, caro, cartilago, cutisq;.

Dissimilaria uel officialia.

Officijs animæ numero sunt membra uiginti
Cor, iecur, & cerebrum, testes, uesica, lienq;.
Et stomachus, pulmo, renes cum pectore, dorsum,
Os, oculi, nares, aures, collum, caput, & pes.

ANATOMIA INFANTIS EX COMMEN-

tarijs clarissimi Anatomici Gabrielis de Zerbis desumpta.

SI fœtus mas fuerit, & per aborsum in dies qua-
draginta excidat: aperta matrice, cum humore su
per terrã exiens à uulua dissoluetur sua teneritu-
dine, & non inuenietur propter sui paruitatem:
si aũt aborsus fuerit super aquam frigidam, leuẽ & claram, in
uenietur per colamentũ creatura, & habebit formam magnæ
formicæ. Et hæc substantia inuenietur in tela quadam, siue in
panniculo, cuius caput & omnia membra formata sunt & di-
stincta. Et aliquando quando recenter scinditur, inuenitur ha
bens motum dilatationis & constrictionis quando acu pun-
gitur, propter quod uere scitur creaturã illam esse animatam
& inuenitur quod ueretrum eius & oculi eius magna sunt re
spectu suæ quantitatis, eo ꝙ adhuc nõ sunt cõpleta & adunata,
sed in materia fluida resultat forma & figura membrorũ, & si-
mile euenit in alijs animalibus in oculis & membro generatio
nis, ante ultimum eorum complementum, semper enim mẽ-
bra hæc aliorum respectu magnam habent quantitatem.

Si uero quod conceptum est fœmina fuerit, & à uulua per
aborsum ceciderit ante mẽses tres, qui sunt dies nonaginta, ab-
orsus, inuenietur nõ figuratus, si uero quartum intrauerit mẽ
sem, uel tertium compleuerit, inuenietur tũc fœmina forma-
ta, quando autem completa est, uelociter completur ad ulti-
mam formationem in qua nascitur, quoniã humidum postq̃
cõstare incœperit citius figuratur & cõpletur q̃ siccũ spissum

Dum est infantulus in utero, manus tenet apud mētum, dicebat Hyppoc. & caput apud pedes: neq; est uerum iudicare, nec uidebis in matricibus, si puer habeat caput inferius, siue superius, fœtus enim ante motum suum ad exitū, scilicet in partu naturali (dicebat Auic.) est sustentatus, id est, moratur, uel stat & situatur super pedes suos: & ipsius facies sustentata est, & inclinata super eius genua, & supponuntur plantæ manuū genibus suis, & nasus suus intra ambo genua positus est, & oculi super ea ambo genua, & colligit, scilicet, ambo genua ad anteriorem partem sui, & est positum collum una cum dorso eius uersus matris anteriora, & ipsius facies ad dorsum matricis eius iacet inclinata, defendēdo, scilicet per duritiem spōdilium matris, cor, scilicet, fœtus à nocentibus extrinsecis.

Causa autē situs huius est. Tum quia hic situs conueniētior est ad conuersionem faciendam, scilicet in partu super caput suum, quoniā egressio eius sic est egressio melior. Tum etiā quia minorem occupat locum, licet sint qui dicant hunc sitū solum esse masculi, dicebat Auicen. scilicet præparatio, id est, maris infantis, fœminæ est, secundum contrarium huius præparationis, quod tamen dictum caret ratione, est autem eius situs in utero diuersus à situ plurimorum aliorum fœtuum in speciebus brutorum. Nam omne animal quadrupes ponitur in matrice extēsum propter matricis longitudinem: Animal autem carens pedibus iacet in matrice super latus suum, sicut in delphino est uidere & cete & aliis piscibus, in utero alia sibi similia generantibus. Animal autē bipes stat ex matrice incuruatum, sicut aues stant in ouo, & homo in matrice, hoc est, incuruata stāt in matrice, ita quod nasus hominis est intra genua sua, & oculi eius super genua sua, & aures extra genua sua, cū est homo in utero, & hic quidē situs est ad defensaculum cor-

dis, dicebat Auice. 9. de animalibus, & ille modus est magis cõ ueniens ad euitandum se, scilicet, à nocētibus, quæ sibi de foris occurrere possent.

Colligatur fœtus matrici, mediante secundina, epati eiusdē mediantibus uenis, cordi uero mediantibus arterijs quæ sunt in secundina, quorum omniū coopertorium est umbilicus dum uniuntur apud fœtum matris, aliqualem colligantiam quoq; habet cum patre, & membris eius per uirtutem formatiuam decisam à generatiua patris, quæ est in semine & spiritu gignitiuo.

QVALE SIT OFFICIVM ANA-tomici, ex Carpi commentarijs, ſupra Mundini expoſitionem.

VIdendum eſt, quid requiratur ad hoc, ꝙ aliquis ſit bonus Anatomes ſiue Anatomicus. Dico ꝙ prio, & ante omnia oportet ꝙ ſit inſtructus in ſcientia medicinæ, & cum ſibi annexo, & delectetur legere ac pluries legere quæ Ariſto. & Gale. & Auic. & alij de animalibus dixerin, ttam de uiuis q̃ de mortuis: & quid dixerint iuniores: & ſit bonæ extimatiuæ, ut diſtinguat inter dicta doctorum, & incumbat pro uiribus diſſectioni animalium diuerſarum ſpecierum, & diuerſorum ſexuum, ac diuerſarum ætatũ, prægnantiũ & non prægnantium, uiuorum & mortuorum.

Et ad ſcientiam iſtam acquirẽdam incũbat anatomiæ fœtuũ diuerſarum ſpecierum animalium: quia multæ partes membrorum ſimplicium lucidiſſimæ uidentur per Anatomiã fœtuũ quæ in perfectis non apparent, niſi diminute. Et per iſtorum fœtuum Anatomiam, fateor me multa cognouiſſe: quæ mihi prius perobſcura erant.

Et non credat aliquis per ſolam uiuã uocem, aut per ſcripturam poſſe habere hanc diſciplinam: quia hic requiritur uiſus, & tactus, ut xij. de utilitate inquit Galenus.

Nec per unam Anatomiam poteſt haberi diſtincta cognitio membrorum. Nam cum adhibetur ſtudium in ſubtili oſtenſione unius particulæ, propter propinquitatem ipſorum compoſitio alterius quaſi penitus deſtruitur. Requirũtur igitur multæ numero, & præ cæteris credere Galeno, qui errores aliorum correxit, maxime Cleamenis Praxagoræ, & Philotimi & aliorũ ueterũ, ut in libro de Anatomia matricis ipſe Gale. teſtatur: & cõmunis tenet opinio errorẽ aliquem adhuc non inueniri in ſua Anatomia. Eiuſq; opiniones firme & inuiolate

adhuc permanent: quamuis Auicē. in libris de animalibus, de ortu neruorum teneat cum Aristo. contra Gale. de quo latius in Anatomia neruorum cerebri (deo annuente) dicemus.
Et Gale. fere in omnibus suis libris aliquid dixit de Anatomia, magis tamē in. xvij. libris de Vtilitate particularū, & de Iuuamētis membrorum, & in libello de Anatomia uiuorum, & in libro de Dissonātia Anatomicorum, & de Virtutibus naturalibus, & de Motibus liquidis in quibus maxime comprehenditur ingenium, & doctrina. Gale. de Anatomia.

Et quamuis Aristo. simul & Auic. dissentiāt à Galeno discrepant tamen tanq̄ philosophi. Galenus autem, tanq̄ artifex sensibilis, non transcendit sensum. Sed reuera Aristo. in uniuersali quodammodo tractat de Anatomia. Galen. autem in particulari, & satis complete, q̄uis ipsemet Gale. asserat aliquē post eum inueniri posse, qui inueniat aliqua, quæ per ipsum inuenta non sint.

Credere tamen debet Anatomes. Gale. maxime cōcordante sensu, aliter non, nec alijs auctoritatibus est credendum, ubi experientia & sensus sunt in contrarium. Multi tamen sunt, qui decipiuntur sensu, scilicet, unum pro alio capientes ex sua debili cogitatiua.

Non credat ergo aliquis sibi soli, sed cōmunicet doctorum auctoritates, & sui ipsius opinionē cum peritis in Anatomia si potest: & simul sit sensus, & experientia super eo, de quo fit sermo, ut quæ forte non distinguit unus, distinguant forte alij. Et istis seruatis, aliquis poterit appellari bonus Anatomes.

FINIS.

AD LECTOREM

DRYANDER.

DEstinatum erat, candidissime lector, reliquas ordine subiungere Anatomiæ ad uiuum expressas εἰκόνας, maximeq́ȝ spiritalium membrorum, quæ intra thoracis atq; diaphragmatis cauum continentur, formam atque positionem explicare erat animus, quo duorum insignium uentrium, huius in Cranij, illius in thoracis cauo, quibus tandem tertiũ, qui Anatomicis est primus, nutrimentalium partium scilicet uentrem, commodum absoluere & adijcere potuissem. Idq́ȝ partim per sculptores, partim per occupatiões, quibus indies in re medica, à cœpto opere distrahimur, minime perficere cum licuit, postea tandem, in studiosorum nimirum gratiam dabitur, modo nudas quasdam figuras, cœpti operis quasi gustum præbentes, conspiciendas tibi appendicis loco apposuimus, quibus ut & reliquis nostris pro tuo commodo instructis, ut interim, quousq; reliqua maturemus optime fruaris amice lector cupio. Vale.

FIGVRA VNI

VERSI THORACIS DETRACTA PRIORI CVTICVLA SEQVITVR.

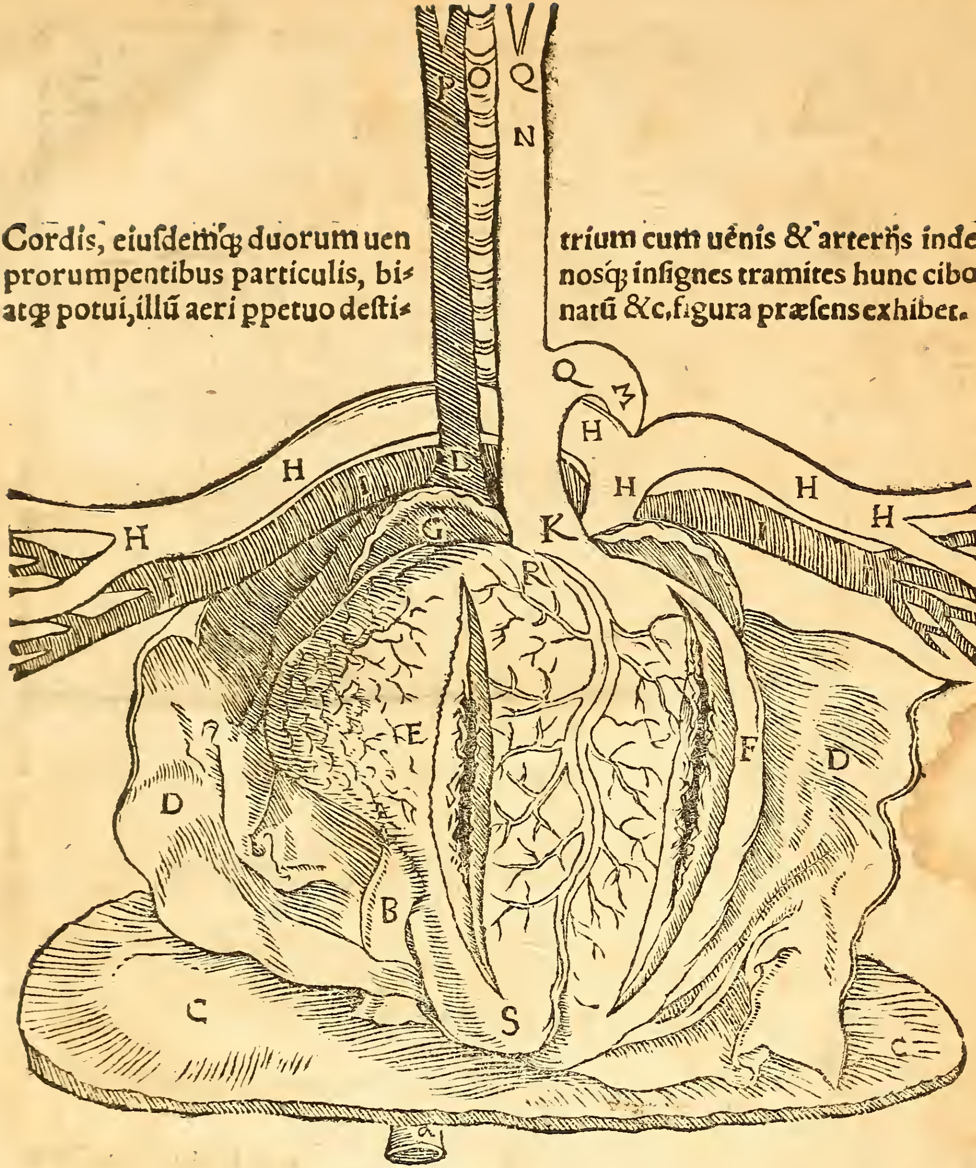

INEVITABILE FATVM
1537

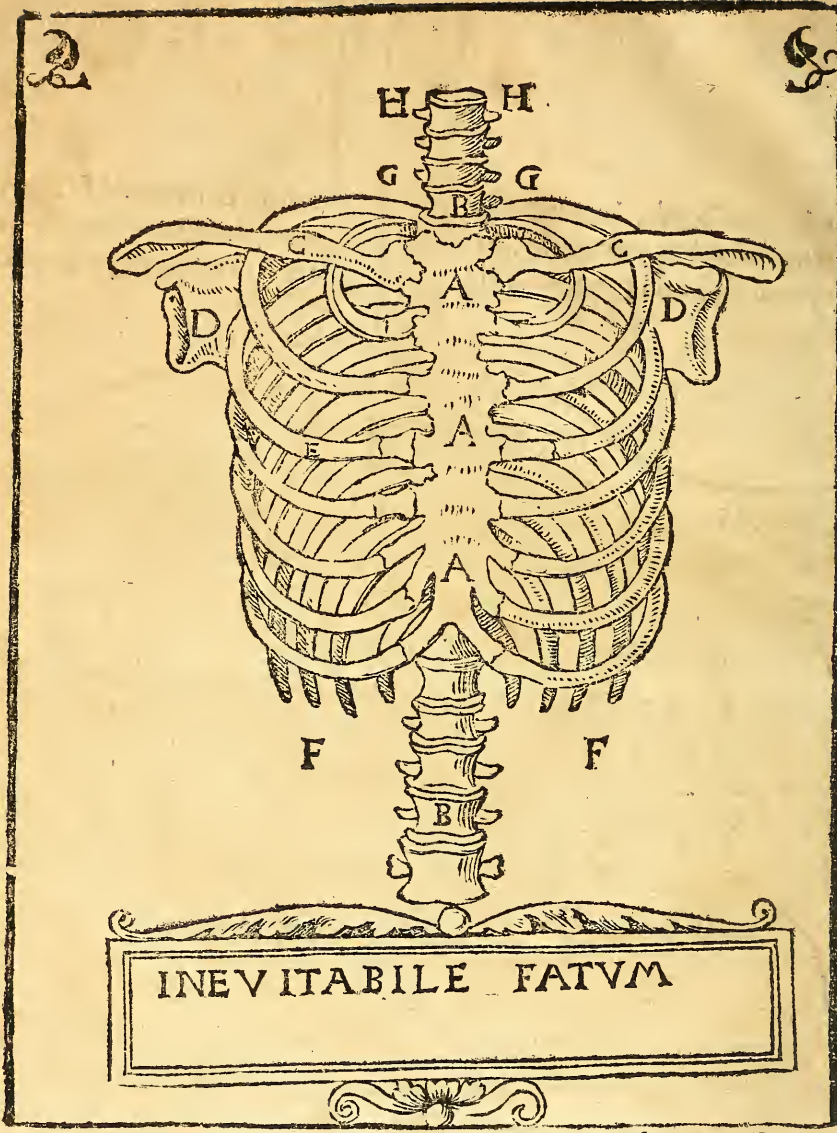
FIGVRA PVLMONVM

TRACHEAE ARTERIAE,
VENARVM ATQVE ARTE-
RIARVM, PASSIM IN
Pulmonis ſubſtan-
tia diſper
ſa
membra,
unà cum diaphra-
gmatis parte
ſequi-
tur.

INEVITABILE
FATVM.
·D·I·D·

Cordis, eiusdemq; duorum uentrium cum uenis & arteriis inde prorumpentibus particulis, binosq; insignes tramites hunc cibo atq; potui, illũ aeri ꝑpetuo destinatũ &c, figura præsens exhibet.

Amotis omnibus ſiue carnoſis ſiue pellicularibus partibus quæ deinceps thoracis oſſium nuda relinquitur effigies, hac figura expreſſa eſſe uides.

AD ANATOMIAE CONTEMPTOREM ET IN ABSTRVSIORIBUS *plus æquo curiosum disciplinis:* Epigramma REINHARDI LORICHII HADAMARII.

Ingeniј fragilem nostri superantia captum,
Ad nos spectabunt (Socrate teste) nihil.
Attamen æthereæ lustras mysteria sphæræ,
Atq; supra cælos excutis omne iubar.
Naturæ causas rimare latentis opertæ,
Et cassum certo lumine pergis iter.
Ante pedes tibi quæ restent non cernis, & ipsa
Quæ miser in proprio corpore membra geras.
Hæc discas prius, ac te perspexisse labores,
Quàm super extremos diripiare polos.
In cute quæ teneas nescire, sed extera uelle
Noscere, res dictu turpis opinor erit.
Te maris, & terræ, numeroq; carentis arenæ
Mensorem, facilis turba uocare potest.
Sed fueris grauior Physicus: compaginis omnis,
Si tibi corporeæ plasmata nota forent.
Addocet hæc primo culti pictura Dryandri,
Vt thorace tuo quæ sita membra scias.
Mox alias capies spacio breuiore figuras,
Corporis ut noscas omnia membra tui,

Ἀλλ᾽ οὐκ ἔνεστι συκοφάντου δήγματος.

Nullum aduersus sycophantæ morsum remedium.